

วัตถุประสงค์

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิตเป็นวารสารวิชาการของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางด้านกฎหมายและสังคมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา เพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยและงานวิชาการในมหาวิทยาลัยรังสิต และจากสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขานิติศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน บทความที่เสนอมจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อพิมพ์ลงในวารสารอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะระบบการอ้างอิงและรูปแบบการนำเสนอ

ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้อง กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

52/347 อาคารอุไรรัตน์ (ตึก 3) ถนนพหลโยธิน เมืองเอก ตำบลหลักหก

อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

โทร. 02-997-2222 ต่อ 1294 โทรสาร. 02-997-2222 ต่อ 1264

Email: RJLS@rsu.ac.th

ประธานที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ

คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร

อดีตอัยการสูงสุด, นักวิชาการอิสระ

ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์พลตำรวจตรี ดร.วีรพล กุลบุตร

รองผู้บัญชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รองศาสตราจารย์ ดร.โกเมศ ขวัญเมือง

กรรมการบริหารหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

นางสาวอนิสา มานะทน

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางสาวจุติมา สิริจารุธร

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.ธานี วรรณิ์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผศ.ดร.อิงคริต ดลเจิม

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รศ.ดร. วินันท์กานต์ รุจิภักดี

อาจารย์ประจำหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิตสาขาอาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ.พ.ต.อ.ดร.พงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬห์

อาจารย์ประจำคณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย(คงคาไหว), ดร.

ประธานหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวปัญญาดา จงละเอียด

ผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

อาจารย์วิเชษฐ สิ้นประสิทธิ์กุล

อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์

รองผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

นางสาวอมรรัตน์ วงศ์สุวรรณ

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ฝ่ายกฎหมาย

ผศ.ดร.สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ออกแบบปก

นางสาวจุติมา สิริจารุธร

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

จัดรูปเล่ม

นางสาวอนุสรรา เสงวิเชียร

ผู้ช่วยอาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต

52/347 ถนนพหลโยธิน เมืองเอก ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

Tel. 02-997-2222 ต่อ 5231

RJLS

Rangsit Journal of Law and Society
วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

บทบรรณาธิการ

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 ประจำปีพุทธศักราช 2562 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เป็นบทความวิชาการจำนวน 5 เรื่อง เล่มนี้เป็นปีที่ 1 ของการจัดทำวารสารของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และเพื่อเป้าหมายของการทำวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย

กองบรรณาธิการวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ขอขอบคุณท่านผู้เขียน และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจวารสารของเราและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์จะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น ตลอดจนทีมงานทุกท่านที่เกี่ยวข้องจนวารสารได้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ทุกประการ

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้ จะให้มุมมองและแง่คิดต่างๆ ต่อยอดความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

ลัทธ ลิมประเสริฐ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัทธลิมประเสริฐ

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ (ก)

บทบรรณาธิการ (จ)

บทความวิชาการ : Academic Articles

กฎหมายและมาตรการเกี่ยวกับแอมเฟตามีนและอนุพันธ์: ประเทศสหรัฐอเมริกา 1

AMPHETAMINE AND DERIVATIVE LAWS AND MEASURES: UNITED STATES

วิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล

การศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในสาธารณรัฐฟินแลนด์ 19

FREE EDUCATION IN THE REPUBLIC OF FINLAND

สัณชัย นิระมล

ปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดรูปแบบการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำในประเทศไทย 33

LEGAL ISSUES IN THE DETERMINATION OF PATTERN PAYMENT FOR MINIMUM WAGES IN THAILAND

วิระยุทธ ลาสงยาง

การลดการกำหนดความผิดอาญาในประเทศไทย 49

DE-CRIMINALIZATION IN THAILAND

นคร วัลลิภากร

ISSUES OF CREDIBILITY IN DIGITAL EVIDENCE 60

ปัญหาความน่าเชื่อถือในพยานหลักฐานดิจิทัล

Visitsak Nueangnong

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน 75

กฎหมายและมาตรการเกี่ยวกับแอมเฟตามีนและอนุพันธ์: สาธารณรัฐ โปรตุเกส*

AMPHETAMINE AND DERIVATIVE LAWS AND MEASURES: THE PORTUGUESE REPUBLIC

วิเชษฐ์ สินประสิทธิ์กุล

Wichet Sinprasitkul

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhonratchasima Campus, Thailand

E-mail: green.wichet@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ของสาธารณรัฐโปรตุเกส ซึ่งมีความสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 โดยองค์การสหประชาชาติ แม้ประเทศไทยจะอยู่ในอนุภาคีของกฎหมายระหว่างประเทศฉบับนี้ แต่ก็ไม่ได้นำเอาหลักการที่ถูกต้องมากำหนดกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะสารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ บทความต้องการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับสารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสารดังกล่าว สาธารณรัฐโปรตุเกสนั้น มีกฎหมายที่เกี่ยวกับจัดประเภทสารเสพติด เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับปัญหาด้านยาเสพติดหรือสารเสพติด เนื่องจากตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา สาธารณรัฐโปรตุเกสก็ประสบปัญหาเรื่องยาเสพติดหรือสารเสพติดมาโดยตลอด สาธารณรัฐโปรตุเกสได้แก้ไขปัญหายาเสพติดจนเกิดคำว่า “โปรตุเกสโมเดล” หมายถึงความสำเร็จของสาธารณรัฐโปรตุเกสในการแก้ไขปัญหายา โดยปัจจุบันกฎหมายและมาตรการของสาธารณรัฐโปรตุเกสเกี่ยวกับแอมเฟตามีนและอนุพันธ์มีความน่าสนใจอย่างมาก เนื่องจากมีวิธีการจัดการกับผู้บริโภคสารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้สามารถนำมาพัฒนากฎหมายและมาตรการเกี่ยวกับการจัดการปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับสารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยไม่ต้องใช้มาตรการปราบปรามที่

* Received 18 October 2019; Revised 27 November 2019; Accepted 22 December 2019

รุนแรงอย่างที่ประเทศไทยได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้ ซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดชนิดนี้ได้ การศึกษาถึงนโยบายการป้องกัน การแก้ไขฟื้นฟูและการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดที่คำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ

คำสำคัญ: แอมเฟตามีนและอนุพันธ์, การเสพติด, ยาเสพติด

Abstract

This article aims to study the law on amphetamine and its derivatives in the Republic of Portugal, consistent with the 1971 Psychotropic Substances Convention by the United Nations. Although Thailand is part of this international law, it does not apply the correct principles to the law and policy on drugs, especially amphetamines and their derivatives. The article highlights the importance of the law on amphetamines and their derivatives, by the law relating to such substances in the Portuguese Republic and laws relating to drug classification. It is a country that focuses on drug or substance abuse problems. Because, over the past several decades, the Portuguese Republic has always faced problems with drugs or substance abuse. The Republic of Portugal has solved the drug problem. The word "Portugal Model" refers to the success of the Portuguese Republic in solving the problem. Currently, the laws and measures of the Republic of Portugal on amphetamines and their derivatives are of great interest. Because there are excellent and effective ways to deal with amphetamine users and their derivatives, this will enable the development of laws and measures to manage amphetamine-related drug problems and derivatives in Thailand effectively.

Keywords: Amphetamine and Its Derivatives, User Drug, Narcotic

บทนำ

ปัจจุบันในประเทศไทยปัญหายาเสพติดถือเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทยและกระบวนการยุติธรรมไทยมาตลอดหลายสิบปี ด้วยแนวคิดที่ต้องการจะปราบปรามเป็นหลัก

โดยปัญหายาเสพติดในปัจจุบันจำนวนคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอันดับที่ 1 คือ คดียาเสพติดมาโดยตลอด จนเกิดคำว่า “ผู้ตาย ผู้ชายติดคุก” สร้างวาทกรรมที่มีความน่ากลัวฝังความคิดให้กับคนไทยมาอย่างยาวนาน เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นข้อหาที่เป็นความผิดอาญาอย่างร้ายแรงในแนวคิดของกฎหมายไทย อีกทั้งมีกระบวนการก่อนและขณะการพิจารณาคดีที่เอื้อให้เกิดจำนวนคดีที่มากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลไปยังกรมราชทัณฑ์อันมีหน้าที่บังคับโทษทางอาญาทำให้เกิดปัญหานักโทษเกินกว่าจำนวนมาตรฐานของเรือนจำที่สามารถจะรับได้ ซึ่งข้อหาที่มักจะถูกจับกุมอยู่บ่อยครั้ง คือ ข้อหาเสพ ครอบครอง ครอบครองเพื่อจำหน่าย รวมถึงการจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า หรือ แอมเฟตามีนและอนุพันธ์เป็นปัญหาหลักในสังคมไทยมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งมีการพยายามจับกุมปราบปรามและฟื้นฟูผู้เสพยาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการรณรงค์ต่างๆ สร้างความหวาดกลัว วิตกกังวล มีรางวัลในการนำจับ มีการต่อรองคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเพื่อที่จะนำไปสู่การขยายผลต่าง ๆ ซึ่งมีการแบ่งตามความร้ายแรงประเภทออกเป็น 5 ประเภท ซึ่งปัญหาหลักของยาเสพติดนั้นคือ ยาเสพติดประเภทที่ 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ตัวอย่างของยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงในประเภท 1 มีเพียงเฮโรอีน (Heroin) แต่สถานการณ์ในเรือนจำและทัณฑสถานในประเทศไทยกลับพบว่า กว่าร้อยละ 90 ของผู้ถูกจับกุมดำเนินคดีและต้องโทษจำคุกคดียาเสพติดล้วนถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ (สำนักงานกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา, 2557) ซึ่งเป็นสารกระตุ้นชนิดหนึ่งในกลุ่มแอมเฟตามีน (ATS) ซึ่งผู้ที่ถูกจับกุมนั้นมักจะเป็นผู้เสพหรือครอบครองเพียงเล็กน้อยมากกว่าผู้ขายหรือผู้ผลิต ทำให้เกิดปัญหานักโทษล้นเรือนจำซึ่งการนำผู้กระทำความผิดเพียงเล็กน้อยซึ่งควรได้รับการแก้ไขหรือลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดแต่ยาเสพติดนั้น ประเทศไทยมีความคิดสนับสนุนนโยบายปราบปรามยาเสพติดมากกว่าการแก้ไขปัญหที่แท้จริงปัจจุบันทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น

ผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดนั้นถือว่าเป็นผู้ป่วยทางการแพทย์ การดำเนินการรักษาควรเป็นไปอย่างหลักสิทธิมนุษยชน หรือ สิทธิผู้ป่วย มีสิทธิและเสรีภาพที่จะตัดสินใจเข้ารับการรักษาจากรัฐหรือไม่ เพราะเป็นเสรีภาพของประชาชนโดยแท้จริง และไม่ควรมีโทษทางอาญาตามหลักทฤษฎีกฎหมายทางอาญาต้องได้สัดส่วนระหว่างความร้ายแรงของการกระทำกับโทษที่นำมาบังคับโทษ (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2554) จึงไม่ควรดำเนินการกับบุคคลเหล่านี้เยี่ยงอาชญากร ส่งกระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุขของมนุษย์ เพราะหากได้รับโทษทาง

อาญาแล้วจะทำให้มีประวัติอาชญากรติดตัวไปตลอดชีวิตเพียงเพราะบุคคลนั้นควรจะเป็นแค่ผู้ป่วย ความจริงควรมีแค่ประวัติผู้ป่วยของหน่วยงานทางสาธารณสุขเท่านั้น

หากมีการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ของสารเสพติดโปรตุเกสที่เป็นประเทศหนึ่งในการจัดการอย่างจริงจังกับปัญหายาเสพติดแล้ว จะเห็นได้ว่า แอมเฟตามีนและอนุพันธ์ในสารเสพติดโปรตุเกสนั้นไม่ใช่ยาเสพติดแต่อย่างใด เป็นเพียงวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเท่านั้น มีการจัดการปัญหาอันเกิดจากการใช้สารในทางที่ผิดได้อย่างน่าสนใจ มีมาตรการการดูแลผู้ป่วยยาเสพติดที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เนื้อหา

กฎหมายและมาตรการเกี่ยวกับแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ของประเทศโปรตุเกส

ประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีความน่าสนใจเกี่ยวกับการจัดการปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ปัจจุบันประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสนั้นปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นปัญหาน้อยมากหากเปรียบเทียบกับหลากหลายประเทศในทวีปเอเชีย ต่อไปจะขอกล่าวกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดรวมถึงมาตรการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้นาฬิกาแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ในประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสในลำดับถัดไป

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ การจัดประเภทของสารเสพติดของประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสนั้น มีจัดประเภทไว้ 6 บัญชีด้วยกัน แต่ละบัญชีย่อมมีความร้ายแรงแตกต่างกันออกไปตามกฎหมาย ดังนี้

บัญชีที่ 1 A นั้นเป็นบัญชีที่จัดประเภทสารที่ร้ายแรงที่สุด สารที่รู้จักกันเป็นอย่างดีที่อยู่ในบัญชียี่สิบก็คือนอกเหนือจากนี้ยังมีอีกหลากหลายสารเสพติดเช่น Codeine, Acetyl-alpha-metiphenanthil, Racemoramide เป็นต้น

บัญชีที่ 1 B เป็นบัญชีที่มีความร้ายแรงรองลงมาจากบัญชีที่ 1 A มีสารที่รู้จักกันเป็นอย่างดีเช่น โคเคน ไบโคคา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหลากหลายสารเสพติดเช่น Ecgonine, acid - (-)-3-hydroxy-8-methyl-8-aza-bicycle-(1,2,3)-octane-2-carboxy เป็นต้น

บัญชีที่ 1 C เป็นบัญชีที่มีความร้ายแรงน้อยสุดในบรรดาบัญชีที่ 1 ซึ่งมีกัญชาอยู่ในบัญชียี่สิบนั่นเอง

บัญชีที่ 2 A เป็นบัญชีระดับกลางรองลงมาจากบัญชีทั้งหมดในบัญชีที่ 1 มีสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ เช่น Bufotenine; Catinone เป็นต้น

บัญชีที่ 2 B นั้นมีความร้ายแรงรองลงมาจากบัญชีที่ 2 A มีสารเสพติดที่รู้จักกันเป็นอย่างดี คือ แอมเฟตามีน แม้กระทั่งเมทแอมเฟตามีน อยู่ในบัญชีดังกล่าวนี้ (The Portuguese Republic, 2001)

บัญชีที่ 2 C มีสารดังต่อไปนี้ เช่น Amobarbital; Bupremorphine เป็นต้น

บัญชีที่ 3 มีสารดังต่อไปนี้ เช่น สารที่เตรียมการไว้สำหรับ Propinam มีไม่เกิน 100 มิลลิกรัม โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเตรียมการผสมในสารต่างๆ

บัญชีที่ 4 มีสารดังต่อไปนี้ เช่น Alobarbitol, Diazepam, Prazepam เป็นต้น

บัญชีที่ 5 มีสารดังต่อไปนี้ เช่น Lisergic acid, Pseudo-ephedrine เป็นต้น

บัญชีที่ 6 มีสารดังต่อไปนี้ เช่น Acetone, Chloridric acid เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดประเภทสารเสพติดของประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสนั้นไม่ได้จัดแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนไว้ในบัญชีที่ 1 A-C จัดเพียงอยู่ในบัญชีที่ 2-B ไม่ได้เป็นสารเสพติดที่อันตรายร้ายแรงในประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกส อีกทั้งมีกฎหมายรองรับกำหนดให้สารในบัญชีที่ 2 และ 4 สามารถนำไปใช้ในการทางการแพทย์ได้อีกด้วยเท่ากับว่า มีการอนุญาตให้แอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนนำไปใช้ทางการแพทย์ได้ อีกทั้งมีกฎหมายกำหนดให้เภสัชกรมีอำนาจในการควบคุมการใช้สารเสพติดในบัญชีที่ 1 หรือ 2 ได้อีก โดยจะต้องตรวจสอบการยืนยันตัวตนของผู้ซื้อนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า สารเสพติดนั้นเป็นเรื่องของสาธารณสุขมากกว่าทางอาญา

2. มาตรการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ใช้สารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ ประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ถือว่าประสบความสำเร็จมากในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด สามารถนำมาศึกษารูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือหลากหลายผู้คนเรียกว่า “โปรตุเกส โมเดล” ผู้เขียนได้ศึกษามาแล้วดังนี้ (ส่วนพัฒนามาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ, 2560)

ในเรื่องของมาตรการและนโยบายที่นำมาใช้กับผู้ที่ใช้สารเสพติด ประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสนั้นให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการมีส่วนร่วมนำมาตรการการให้บริการสุขภาพมาใช้บังคับในคดียาเสพติดตามกฎหมาย Decree-Law n.º 15/93 of January 2 Anti-Drug Legislation มีบทบัญญัติที่ไม่รุนแรงต่อผู้ที่ใช้สารเสพติด หากกรณีผู้ที่ใช้สารเสพติดใช้เป็นครั้งแรก

คราว สามารถพิจารณาไม่ลงโทษทางอาญาก็ได้ อีกทั้งมีมาตรการดูแลทางสาธารณสุขรองรับ
ผู้ใช้สาร สามารถดูแลรักษาด้วยตัวเองได้ มีหลักการดังนี้

2.1 ผู้ใดก็ตามที่ใช้สารอย่างผิดกฎหมายที่ระบุไว้ในบัญชีที่ 1 ถึง 4 และมีความ
พยายามรับการช่วยเหลือจากรัฐหรือเอกชนจะได้รับการดูแลรักษาและดูแลความปลอดภัย อีกทั้ง
ยังไม่เปิดเผยชื่อบุคคลดังกล่าว

2.2 หากเป็นผู้ไร้ความสามารถสามารถตั้งบุคคลผู้กระทำการแทนตามกฎหมายได้

2.3 การดูแลโดยแพทย์ เจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่ให้ความ
ช่วยเหลือต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยและจะไม่มีภาระในการ
นำความลับนี้มีเปิดเผยหรือให้ถ้อยคำต่อศาลหรือต่อตำรวจในกระบวนการรักษา

2.4 ภายใต้ข้อทั้งหลายที่กล่าวมานี้แพทย์อาจจะแจ้งบริการด้านสาธารณสุขของรัฐ
เกี่ยวกับการใช้สารเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ภายในจรรยาบรรณวิชาชีพ หากไม่ขัดต่อความ
สนใจของสังคมหรือชุมชนการดูแลด้านสาธารณสุขนั้นเป็นที่แน่นอนว่า มาตรการส่วนใหญ่อยู่
ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขของประเทศในกรณีที่มีผู้ใช้สารเสพติดเป็นอาชญา
ประเทศสาธารณสุขรัฐโปรตุเกสมีมาตรการที่น่าสนใจดังนี้

1. เมื่อมีหลักฐานอย่างแน่ชัดว่า มีบุคคลผู้ใช้สารเสพติดเป็นอาชญาไม่ว่าจะ
เป็นพิษหรือสารที่ระบุไว้ในบัญชีที่ 1 ถึง 4 ที่แน่ชัดอย่างจริงจังว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพของ
เขาหรือเผยให้เห็นว่าเป็นภัยต่อสังคม พนักงานอัยการในเขตผู้รับผิดชอบของบุคคลนั้นอาศัยอยู่
อาจจะมีคำสั่งให้สามารถเข้ามาตรวจสอบโดยทางการแพทย์ได้

2. ทั้งนี้ ขั้นตอนเริ่มต้นในการตรวจสอบโดยทางการแพทย์ดังกล่าวนี้อาจจะ
มาจากคำสั่งของพนักงานอัยการก็ได้ หรือมาจากผู้กระทำการแทนตามกฎหมาย หรือมาจากคู่
สมรสของบุคคลนั้น ที่อาจจะมีความกังวลในความปลอดภัย หรือแม้กระทั่งโดยสุขาภิบาล หรือ
อำนาจของตำรวจก็ได้ ที่จะตรวจสอบจุดมุ่งหมายของความที่กล่าวมาจากรรค่อน

3. การตรวจสอบบุคคลใดๆ จะต้องได้รับการรับรองจากแพทย์วิชาชีพเฉพาะทาง
หรือเฉพาะบริการทางด้านสุขภาพของรัฐหรือเอกชน ดำเนินภายใน 30 วัน โดยอนุโลมการ
บังคับการดำเนินคดีอาญาออกไปก่อน แพทย์นั้นต้องมีความน่าเชื่อถือในการตรวจสอบ
(เนื่องจากต้องปกปิดความลับ)

4. บุคคลผู้ใช้สารเสพติดอาจจะถูกนำเลือดและปัสสาวะไปทำการวิเคราะห์
เพื่ออาจจะพิสูจน์ได้หากจำเป็น

5. การตรวจสอบบุคคลผู้ใช้สารเสพติดนั้น พนักงานอัยการจะนำเสนอการรักษาแบบสมัครใจในการรักษา และบุคคลนั้นเมื่อยอมรับการรักษาแล้วจะต้องดำเนินการรักษาภายใต้การดูแลของการบริการสุขภาพของรัฐหรือเอกชน

6. การรักษาสามารถยกเลิกได้ หากมีเหตุผล พนักงานอัยการจะให้ข้อเท็จจริงที่สถาบันฟื้นฟูและเพื่อให้เหมาะสมกับการบริการด้านสุขภาพ ก็สามารถเข้ามาตราการอื่นๆ ที่เพียงพอต่อการช่วยเหลือได้

นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนต่อเนื่องที่น่าสนใจการฟื้นฟูอื่นๆอีก เช่น การระงับคำพิพากษาและหน้าที่การส่งไปรักษา

1. กรณีถูกตัดสินตามมาตรา 40 ในกฎหมายนี้ ศาลสามารถมีทางเลือกให้ส่งรักษาด้วยความสมัครใจหรือให้อยู่ในสถาบันที่เหมาะสมก็ได้ และระงับการพิพากษา

2. ระงับการดำเนินการต่างๆ ระงับการพิพากษา เพื่อส่งต่อการรักษา

3. ควรระงับคำพิพากษาที่มีผลในคุก

4. การติดยาเสพติดต้องได้รับการช่วยเหลือจากการบริการของแพทย์ของเรือนจำ หรืออาจมีความจำเป็นอื่นภายใต้เงื่อนไขระหว่างบริการของกระทรวงสาธารณสุขที่ตกลงไว้กับกระทรวงยุติธรรม

5. ทั้งนี้กฎระเบียบอื่นๆเป็นไปตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม อีกทั้งยังมีมาตรการรอกการลงโทษและคุมประพฤติ ดังนี้

1. กรณีมาตราก่อนหน้านี้ ศาลอาจจะพิจารณาตามกฎหมายทั่วไปก็ได้ หากเห็นว่าสมควรในการฟื้นฟูสมรรถภาพ และระงับการพิพากษาโดยใช้การคุมประพฤติ

2. การฟื้นฟูสมรรถภาพในแผนงานของแต่ละบุคคลจะได้รับการเตรียมการอย่างดีพร้อมกับการบริการด้านสุขภาพในการประสานงานกับสังคมในสถาบันฟื้นฟู ตามความเห็นที่เหมาะสมของศาลหรือเท่าที่เป็นไปได้ที่บุคคลนั้นร้องขอ

3. การตัดสินใจของศาลต้องเกิดก่อนที่จะส่งตัวบุคคลนั้น

4. บทบัญญัติของวรรค 2 ถึง 4 ของมาตรา 44 มาใช้บังคับตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีมาตรการดูแลนักโทษขณะจำคุกที่ติดยาเสพติด พนักงานอัยการจะได้รับการรายงานจากตำรวจหรือเจ้าหน้าที่คุกโดยปราศจากอคติใด ๆ สุดท้ายมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาของพฤติการณ์ที่รอกการรักษา

1. หากมีการรักษาอยู่ก่อนหน้าโดยไม่ถูกต้องตามหลักวิชาชีพแพทย์ก่อนขึ้นศาลหรือสถาบันต้องรายงานทุก 3 เดือน เว้นแต่จะเรียกเก็บรายงานตามความเหมาะสมทางการแพทย์
2. การฟื้นฟูสถาบันสังคมต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
3. ถ้าได้รับรายงานจากรวรรคก่อน ให้ศาลพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์ในการดำเนินการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง
4. บทบัญญัติของกฎหมายนี้จะมีความสำคัญกว่าบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสถาบันปิดที่มีอยู่ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

มาตรการการลดอันตราย (Harm reduction) (The Portuguese Republic, 2001)

สำหรับมาตรการการลดอันตรายในประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสนั้นอยู่ในกฎหมายเรียกว่า The Decree Law no.183/2001 of 21st of June 2001 บังคับใช้วันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 2001 กฎหมายฉบับนี้มีขอบเขต เพื่อสร้างโปรแกรมและโครงสร้างทางสังคมและสุขอนามัยสำหรับการรับรู้และการอ้างอิงสำหรับการรักษาผู้ติดยาเสพติดและการป้องกันและการลดลงของทัศนคติหรือพฤติกรรมเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นและลดการเกิดอันตรายของแต่ละบุคคลและสังคมที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของโปรแกรมการลดอันตราย รวมถึงทางสังคมด้วย อีกทั้งยังคำนึงถึงสุขภาพเป็นสำคัญ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการรักษาผู้ใช้สารเสพติด มีการป้องกันและลดความเสี่ยงทางทัศนคติหรือทางพฤติกรรมและลดการเกิดอันตรายของแต่ละบุคคลและสังคมที่มีการใช้สารเสพติดตามกฎหมายนี้มีมาตรการหลายอย่างด้วยกันเพื่อที่จะนำมาลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด

ความต้องการหรือเจตนารมณ์ของรัฐ คือ ต้องการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนและสุขภาพของผู้ใช้ยาเสพติดและในการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของรัฐและหน้าที่ที่จะดำเนินการซ้ำๆแต่สามารถเข้าถึงผู้ใช้ยาเสพติดทั้งหมดที่มีทัศนคติ พฤติกรรมเสี่ยง โปรแกรมและโครงสร้างการวางแผน ในพระราชบัญญัตินี้ตามแต่ละกรณี โดยมีการร่วมมือโดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนและอาจจะถูกเชิญให้เสนอแนะได้ อีกทั้งโปรแกรมต่าง ๆ ต้องมั่นใจว่าจะรักษาได้และหยุดการใช้สารเสพติด ทั้งนี้ กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา หรือมาตรการ ด้วยการ มีสำนักงานดูแลผู้ติดยาเสพติด มีศูนย์รับผู้ติดยาเสพติด มีศูนย์พักพิง มีศูนย์ติดต่อและให้ข้อมูลต่างๆ ทำมาตรการเคลื่อนย้ายการป้องกันการติดเชื้อในพื้นที่ โปรแกรมการทดแทน โครงการเข็มแลกเปลี่ยน มีทีมดูแลที่อยู่บนท้องถนน โปรแกรมสำหรับการบริโภคภายใต้การดูแล

มาตรการการลงโทษความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

1. ภายใต้กฎหมายฉบับที่ 30 (Law No. 30) ผู้ใช้ยาเสพติดที่ใช้ยาเสพติดที่ไม่ได้ติดเป็นอาจินอาจจะถูกปรับหรือภายใต้คำสั่งที่อนุมัติบทลงโทษที่ไม่ใช่ตัวเงิน การลงโทษที่ไม่ใช่ตัวเงินนี้มีผลบังคับใช้กับผู้ติดยาเสพติดด้วยให้คณะกรรมการกำหนดรูปแบบโทษตามความต้องการที่ป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ การกำหนดรูปแบบโทษนี้คณะกรรมการควรคำนึงถึงสถานการณ์การใช้ยาเสพติด ธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมในการใช้ยาเสพติด และควรพิจารณาในเรื่องของ ความร้ายแรงของการกระทำ ความผิดของผู้กระทำ ประเภทของพืช สารเสพติด หรือการเตรียมการใช้เพื่อเสพ การเสพในที่สาธารณะหรือการเสพส่วนบุคคล การเสพในสถานที่สาธารณะ กรณีที่ใช้เสพเป็นครั้งคราวไม่ได้เสพเป็นอาจิน สถานะของผู้เสพโดยเฉพาะสถานะทางการเงินเศรษฐกิจของบุคคลนั้น อีกทั้งมีมาตรการแทนโทษปรับ คณะกรรมการนั้นอาจจะใช้การเตือน (admoestação) เป็นทางเลือกแทนการลงโทษปรับนี้ได้ และอีกทั้งคณะกรรมการยังมีมาตรการทางเลือกอื่นๆอีก หากเห็นว่า มาตรการดังต่อไปนี้ คือ มาตรการที่ดีหรือทางเลือกที่เหมาะสมตามกฎหมาย Law No. 30/2000 มาตรา 17(2)

1. ห้ามออกกำลังกายเป็นประจำหรือทำกิจกรรมอื่นใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ภายใต้การอนุญาต อาจจะส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยต่อตัวเองหรือผู้อื่นได้

2. ข้อห้ามไปบางสถานที่บ่อยครั้ง

3. ห้ามคลุกคลี หรือพำนักรับ หรือรับดูแลบุคคล

4. ข้อห้ามในกรณีที่ไม่มีคนต่างด้าวไม่ได้รับอนุญาตนั้น

5. รายงานต่อคณะกรรมการเป็นระยะในสถานที่ที่แจ้งคณะกรรมการ

6. การระงับ หรือ ข้อห้ามในสัมปทานและการต่ออายุใบอนุญาตการใช้งานและพกอาวุธในการป้องกันการล่าสัตว์หรือการพักผ่อนหย่อนใจ

7. ยึดของรายการที่เป็นของผู้ใช้ยาเสพติดที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงให้กับผู้ใช้ยาเสพติด หรือชุมชนหรือแจ้งต่อคณะกรรมการอาชญากรรมหรือหน่วยงานอื่นๆ

8. การกีดกันของการจัดการทุนหรือผลประโยชน์ที่ได้รับรางวัลบนพื้นฐานส่วนบุคคลจากหน่วยงานของรัฐหรือบริการ จะมีการมอบหมายให้หน่วยงานที่ดำเนินกระบวนการหรือเมื่อได้เข้ารับขั้นตอนที่มาพร้อมกับการรักษา

กรณีการใช้มาตรการทางเลือกนี้คณะกรรมการอาจจะมีเงื่อนไขกับผู้ใช้ยาเสพติดให้มีการจ่ายค่าตอบแทน หรือทำสาธารณะประโยชน์กับสถาบันการกุศลของรัฐ หรือของเอกชนก็ได้ ตามที่บัญญัติไว้ในวรรคที่ 3 และ 4 ของมาตรา 58 ของประมวลกฎหมายอาญา หรือ คณะกรรมการ

อาจจะรับการดำเนินการใด ๆ ของการลงโทษดังกล่าวที่สำหรับการปฏิบัติตามภาระหน้าที่บางอย่างภายใต้เงื่อนไขของมาตรา 19 ของกฎหมายฉบับที่ 30/2000 ก็ได้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 58 กำหนดว่า ถ้าได้รับการลงโทษไม่เกินสองปี ศาลอาจแทนที่ด้วยมาตรการบริการชุมชน จะถือว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและเพียงพอของการลงโทษแล้ว ประมวลกฎหมายอาญา นิยามคำว่า "การบริการชุมชน" คือ ที่ให้บริการฟรีให้กับรัฐหน่วยงานตามกฎหมายอื่น ๆ ของประชาชนหรือองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการที่ศาลจะพิจารณาเป็นที่สนใจของชุมชน สำหรับวัตถุประสงค์ของการคำนวณระยะเวลาในการให้บริการชุมชนในแต่ละวันโดยคำพิพากษาถูกแทนที่ด้วยชั่วโมงการทำงานสูงสุดถึง 480 ชั่วโมง บริการชุมชนสามารถดำเนินการในวันเสาร์อาทิตย์และวันหยุด เช่นเดียวกับในวันธรรมดา แต่อาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อเวลาทำงานปกติหรือเกินต่อวันข้อจำกัดการทำงานล่วงเวลาที่กำหนดโดยกฎหมาย

1. มาตรการโทษปรับ (Eduardo Soares, 2016) อัตราค่าปรับอาจจะแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับตารางใน Decree-Law No. 15 of January 22, 1993 the substances or preparations are listed on หกสิบเปอร์เซ็นต์ของเงินที่ได้จากค่าปรับจะกระจายไปยังรัฐและสี่สิบเปอร์เซ็นต์ ถึงการเข้าไปดูแลเพื่อบริการติดตามพฤติกรรมและการเสพติดและการอ้างอิง (Serviço de Intervenção nos Comportamentos Aditivos e nas Dependências, SICAD) เดิมคือ สถาบันยาเสพติดและการติดยาเสพติด

2. มาตรการว่ากล่าวตักเตือน (Eduardo Soares, 2016) คณะกรรมการอาจจะใช้มาตรการว่ากล่าวตักเตือนได้ หากคำนึงถึงเงื่อนไขส่วนบุคคลของผู้ใช้ยาเสพติด ประเภทของการบริโภคและชนิดของพืชสาร หรือการเตรียมการบริโภคที่ประเมินเชื่อได้ว่า ผู้ใช้ยาเสพติดจะลดการใช้งานลง การว่ากล่าวตักเตือนนี้เป็นการเตือนผู้ใช้ยาเสพติด จะต้องชัดเจนจะแจ้งเตือนไปสู่ผลกระทบของพฤติกรรมของผู้ใช้ยาเสพติด และขอให้ละเว้นจากการใช้ยาเสพติด คณะกรรมการใช้มาตรการว่ากล่าวตักเตือนถือว่าเป็นที่สุด และจะต้องใช้มาตรการนี้ทันทีหากผู้ใช้ยาเสพติดสละสิทธิอุทธรณ์

3. มาตรการชั่วคราวพิเศษ(คว่ำบาตร)ระหว่างการบังคับการลงโทษ (Eduardo Soares, 2016) ในกรณีที่ผู้ใช้ยาเสพติดติดยาเสพติดที่ปฏิเสธการรักษาหรือไม่สามารถได้รับการปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดได้ อาจจะรับการบังคับใช้ โดยมาตรการคว่ำบาตรและต้องการให้ผู้ใช้ยาเสพติดปรากฏเป็นระยะ ๆ ต้องปรากฏก่อนที่ได้รับการด้านสุขภาพ การระงับการบังคับใช้ของการลงโทษนี้อาจจะเป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับโดยผู้ใช้ของมาตรการที่บัญญัติไว้ในมาตรา 19 (3) ของ Law No. 30/2000 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการอาจเสนอ

มาตรการทางเลือกอื่นๆ ในกรณีที่เฉพาะเจาะจง ในกรณีที่มิใช่ยาเสพติดแบบไม่ติดเป็นอาณัติ คณะกรรมการอาจจะเลือกวิธีการหยุดคำพิพากษา โดยคำนึงถึงเงื่อนไขส่วนบุคคลของผู้ใช้ยาเสพติด ประเภทของการบริโภค และชนิดของพืชสารหรือการเตรียมการ เพื่อสรุปว่า จุดประสงค์ของการป้องกันการบริโภคบริการที่ขึ้นด้วยวิธีนี้และผู้ใช้ยาเสพติดยอมรับเงื่อนไขที่เสนอโดยคณะกรรมการตามมาตรา 19 (3) ของ Law No. 30/2000

มาตรา 19 (3) ของ Law No. 30/2000 บัญญัติว่า คณะกรรมการอาจเสนอมาตรการทางเลือกการตรวจสอบอื่นๆ ที่คณะกรรมการแนะนำให้เลือกสำหรับสถานการณ์ของแต่ละกรณีเพื่อรับประกันการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลและการยอมรับของผู้ใช้ยาเสพติดในมาตรการที่กำหนดไว้ใน ข้อ 17 (2) (A-D) ของ Law No. 30/2000

4. การรายงาน (Eduardo Soares, 2016) อีกทั้งการบังคับใช้มาตรการคว่ำบาตร อาจจะมีการตรวจสอบเป็นระยะๆของผู้ใช้ยาเสพติดก่อนที่จะให้บริการสาธารณสุข คณะกรรมการต้องส่งข้อมูลที่จำเป็นไปยังศูนย์บริการสาธารณสุขของพื้นที่ที่ผู้ใช้ยาเสพติดอาศัยอยู่หรือพื้นที่ที่ตกลงกัน ศูนย์บริการสาธารณสุขจะต้องแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับเกี่ยวกับความสม่ำเสมอของพฤติกรรมพฤติกรรมที่ปรากฏหรือไม่ปฏิบัติตามและเหตุผลของการไม่ปฏิบัติตาม ถ้าทราบเหตุนี้

5. มาตรการการสื่อสาร (Eduardo Soares, 2016) การตัดสินใจที่จะระงับการบังคับใช้ของการลงโทษจะต้องมีการสื่อสารให้บริการเหล่านั้นและหน่วยงานที่มีความร่วมมือกับการบังคับใช้มาตรการที่ถูกร้องขอ บริการและเจ้าหน้าที่ที่ต้องสื่อสาร ไม่ต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการตามมาตรา 23(2) และ (3) ของ Law No. 30/2000

6. ผลของการระงับการลงโทษ (Eduardo Soares, 2016) สำนักงานคณะกรรมการการประกาศยุติการลงโทษ ถ้าหลังจากระยะเวลาการระงับการมีเหตุผลที่จะนำไปสู่การเพิกถอนการตัดสินใจระงับ ตามมาตรา 23 (2) ของ Law No. 30/2000กำหนดว่าการระงับการบดลงโทษถูกเพิกถอนเมื่อใดก็ตามที่ผู้ใช้ยาเสพติดซ้ำละเมิดมาตรการกำหนด และ มาตรา 23 (3) กำหนดว่าการเพิกถอนการระงับกำหนดให้สอดคล้องกับการลงโทษบังคับ

7. ระยะเวลาของการลงโทษ (Eduardo Soares, 2016) การลงโทษที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 17 (2) ของ Law No. 30/2000 และมาตรการประกอบที่บัญญัติไว้ในมาตรา 19 ต้องมีความยาวไม่ต่ำกว่าหนึ่งเดือนและระยะเวลาไม่เกินสามปี

8. การบรรลุป่าหมายของการลงโทษและมาตรการทางเลือก การตัดสินใจที่จะกำหนดบทลงโทษหรือมาตรการทางเลือกเป็นรายงานที่ตำรวจ และตำรวจจะต้องแจ้งให้

หน่วยงาน (Serviços) และหน่วยงานที่มีความร่วมมือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินงานของมาตรการเหล่านี้และกรณีที่ไม่มีบัญญัติกรณีใดเฉพาะใน Law No. 30/2000 นั้นัน ให้ใช้บทบัญญัติการปกครองทั่วไปของกฎหมายโปรตุเกส การติดยาเสพติดถือว่าเป็นคนป่วยมากกว่าการออกกฎหมายความผิดทางอาญาและโปรตุเกสรวมถึงระบบกฎหมายที่ครอบคลุมในการสนับสนุนการติดยาเสพติด แม้ว่ากฎหมายที่เล็งเห็นถึงทางเลือกต่างๆในการรักษาไปยังเรือนจำที่ จำกัด พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกในอดีตที่สร้างขึ้นค่อนข้างนานรอรายการที่มีแนวโน้มที่จะใช้มาตรการลงโทษแทนการรักษา อย่างไรก็ตามกลยุทธ์ใหม่เมื่อเร็ว ๆ นี้ นำมาใช้จัดลำดับความสำคัญการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่เป็นเสาหลักพื้นฐานของนโยบายยาเสพติดโปรตุเกสและการเปลี่ยนแปลงล่าสุดในการออกกฎหมายช่วยให้สัญญาณที่แข็งแกร่งมากและคอนกรีตในทิศทางของการรักษาแทนการลงโทษ อัยการถูกแทนที่โดยขณะนี้คณะกรรมการ (คณะกรรมการการสกัดกั้นยาเสพติดติดยาเสพติด) อยู่ในแต่ละเขตประกอบด้วยพลเรือนสามคนรับใช้ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการกับไม่ใช่ความรุนแรงที่กระทำผิดใช้ยาเสพติดเพื่อให้การรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพเต็ม

ประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสนั้นมีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีนโยบายที่ไม่ได้มุ่งไปที่การปราบปรามยาเสพติดแต่มุ่งหวังที่จะให้ผู้เสพยาเสพติดนั้น มีความผิดอาญาที่ลดลง มองความจริงมากขึ้น โดยมีแนวคิดที่เรียกว่า การลดทอนความผิดทางอาญาเกี่ยวกับยาเสพติด (decriminalized หรือ Decriminalization) จึงนับว่าเป็นมาตรการที่ชาญฉลาดและกล้าหาญที่จะต่อสู้กับปัญหายาเสพติดในประเทศ โดยคำนึงถึงผู้เสพเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2001 (Glen Greenwald, 2009) นั้น ประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสได้ประกาศปรับเปลี่ยนแนวทางบางอย่างเพื่อที่จะจัดการกับปัญหายาเสพติดทั้งหมดโดยนำความแนวความคิดการลดทอนความผิดทางอาญาเกี่ยวกับยาเสพติด (decriminalized หรือ Decriminalization) แทนที่จะใช้กระบวนการจัดการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด (legalized) เกี่ยวกับการครอบครองยาเสพติดส่วนบุคคล โดยปกติแล้วประเทศอื่น ๆ อย่างเช่น ประเทศโลกมุสลิมหรือประเทศที่มีแนวความคิดระบอบคอมมิวนิสต์ จะมีการจัดการกับปัญหายาเสพติดอย่างเด็ดขาด สาธารณรัฐโปรตุเกสนั้นเองได้เปลี่ยนแปลงนโยบายยาเสพติดไปอย่างสิ้นเชิงกับคดียาเสพติดทุกชนิดรวมทั้งคดีที่ผ่านมามีด้วยโดยวิธีการนิรโทษกรรมกับคดีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสโดยมีกฎหมายที่ 30/2000 ระบุว่า ผู้เสพยาที่มีการครอบครองยาเสพติดเพื่อการใช้ส่วนบุคคลในปริมาณไม่เกินอัตราเฉลี่ยของการใช้ยาเสพติดใน 10 วันของบุคคลนั้น ๆ จะไม่ถือว่าเป็นความผิด ทางอาญา กฎหมายนี้ครอบคลุมถึง

สารเสพติดทุกประเภท (เฮโรอีน, โคเคน, กัญชา) (ส่วนพัฒนามาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: 2558) การลดทอนความผิดทางอาญานี้่นได้มีหลักการนำไปใช้กับการซื้อ การครอบครองและการบริโภคของยาเสพติดทั้งหมดส่วนบุคคล มีปริมาณใช้ 10 วันต่อหนึ่งคน จึงมีความหมายในนัยยะอย่างหนึ่งว่า ถูกลดทอนการเป็นความผิดทางอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีเป้าหมายเป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมากกว่าการลงโทษโดยให้มีการช่วยเหลือผู้ป่วยในมิติต่าง ๆ ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันการแก้ไขการติดยาเสพติด (Commission for the Dissuasion of Drug Addiction: CDT) จัดตั้งเขตละ 1 แห่ง เป็นรูปแบบที่ได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบ (ส่วนพัฒนามาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: 2558) โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วยทั้งในด้านกฎหมาย, ร่างกาย, จิตใจและสังคม และพิจารณาว่าจะต้องเข้าสู่กระบวนการป้องกัน, การดูแลสุขภาวะ, การบำบัดรักษา หรือการแทรกแซงทางสังคม มองผู้ติดยาเป็นผู้ป่วยที่ต้องการการบำบัดรักษา เป็นการลดการตีตราทางสังคมโดยไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรม ช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการรักษา อนุญาตให้มีการใช้ยาได้แต่ไม่สนับสนุนให้มีการเสพติด ลดการกีดกันทางสังคม, ส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคม และสุขภาวะทั่วไปของผู้ใช้ยาเสพติด รวมทั้งมีเป้าหมายทั้งด้านการลดอุปสงค์และอุปทาน

กล่าวโดยสรุปการลดทอนความผิดทางอาญาเกี่ยวกับยาเสพติด (Decriminalized หรือ Decriminalization) เพียงแต่การลงโทษนั้นไม่ใช่การลงโทษทางอาญา (noncriminal) เช่น ปรับ หรือ ความต้องการการรักษา หรือว่าไม่มีการลงโทษทางอาญา

หากศึกษากฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ของสารธรรมชาติโปรตุเกสจะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 โดยองค์การสหประชาชาติได้รับร่างอนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 ในที่ประชุมองค์การสหประชาชาติ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อระหว่างวันที่ 11 มกราคม ค.ศ. 1971 ถึง วันที่ 21 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1971 โดยประเทศสมาชิก 71 ประเทศ มีฐานะเป็นรัฐ ได้มีการลงมติรับอนุสัญญาดังกล่าว ประเทศไทยเป็นรัฐสมาชิกหนึ่งที่ยอมรับมติและเข้าผูกพันตามอนุสัญญาดังกล่าวนี้ด้วย โดยอนุสัญญาดังกล่าวได้กล่าวถึงเจตนารมณ์ของอนุสัญญา มีใจความโดยสรุป ถึงความวิตกกังวลในสุขภาพและสวัสดิการภาพของมนุษยชาติ รวมทั้งปัญหาสังคมที่เป็นผลมาจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในทางที่ผิด จึงได้ลงมติให้ป้องกันและต่อสู้การใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

ในทางที่ผิด และการลอบค้าโดยผิดกฎหมาย โดยตระหนักว่ามาตรการที่เข้มงวดนั้นจำเป็นต่อการจำกัดการใช้สาร ให้มีการใช้โดยวัตถุประสงค์ที่ขบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ โดยตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ การใช้เพื่อวัตถุประสงค์นั้นจึงจะไม่ถูกจำกัดด้วย

“มาตรา 1 กำหนดความหมายของคำว่า “สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท” (Psychotropic Substance) ไว้ว่า “สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท” (Psychotropic Substance) หมายถึง สารใดๆทั้งที่ได้จากธรรมชาติและสารสังเคราะห์ หรือวัตถุตามธรรมชาติใดๆในบัญชี 1,2,3 หรือ 4”

เห็นได้ว่า ในข้อกำหนดการใช้ศัพท์ (Use of Terms) ของอนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 ไม่ได้กำหนดบทนิยามของคำว่า “สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท” ไว้โดยตรง เพียงแต่ให้ภาพกว้างว่า สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเป็นได้ทั้งสารที่ได้จากธรรมชาติและสารสังเคราะห์ แต่จะเป็นสารใดนั้น อนุสัญญาดังกล่าว กำหนดให้เป็นไปตามบัญชีแนบท้ายอนุสัญญา บัญชี 1 บัญชี 2 บัญชี 3 และบัญชี 4

แต่อย่างไรก็ตาม ในมาตรา 2 เรื่อง ขอบเขตของการควบคุมสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ข้อ 4 ได้กำหนดไว้ว่า หากองค์การอนามัยโลกพบว่า

“(a) สารใดมีศักยภาพในการก่อให้เกิด

(i) (1) ภาวะพึ่งพา และ

(2) การกระตุ้นหรือการกดประสาทส่วนกลาง ก่อให้เกิดอาการหลอนประสาท หรือ รบกวนประสาทสั่งการ ความคิด พฤติกรรม การรับรู้ หรืออารมณ์ หรือ

(ii) มีการใช้ในทางที่ผิด และก่อดอันตรายอย่างร้ายแรงในบัญชี 1,2,3 และ 4 และ

(b) หลักฐานอย่างเพียงพอว่า สารนั้นเป็น หรือมีความเป็นไปได้ที่จะถูกใช้ในทางที่ผิด จนก่อให้เกิดปัญหาสาธารณสุขและสังคม

องค์การอนามัยโลก ต้องแจ้งการประเมินสารนั้นต่อคณะกรรมการวิชาการ รวมทั้งขอบเขตหรือความเป็นไปได้ของการใช้ในทางที่ผิด ระดับความรุนแรงของปัญหาสังคม และระดับประโยชน์ของสารในการบำบัดรักษาทางการแพทย์ พร้อมด้วยคำแนะนำว่าด้วยมาตรการควบคุมที่เหมาะสมในการประเมิน คณะกรรมการวิชาการได้รับแจ้งจากองค์การอนามัยโลกต้องมีมติในการประเมินในเรื่องทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ และความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจสังคม กฎหมาย การปกครอง และภาคส่วนอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องว่าจะเพิ่มเติมสารนั้นในบัญชี 1,2,3 และ 4 โดยคณะกรรมการต้องสำรวจข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก หรือจากแหล่งที่

เหมาะสม ดังนี้ ทำให้พิจารณาได้ว่า คุณสมบัติของสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เป็นไปตาม มาตรา 2

มาตรา 1 ได้กำหนดความหมายของ Schedules ต่อไปว่า “บัญชี 1, บัญชี 2, บัญชี 3 และบัญชี 4 หมายความว่า บัญชีรายชื่อของสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ที่มีหมายเลขกำกับอย่างสอดคล้องกัน ซึ่งผนวกไว้กับอนุสัญญานี้ มีการเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อ 2” บัญชีทำอนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 จัดทำและแก้ไขโดยคณะกรรมการการสารเสพติด ภายใต้คำแนะนำขององค์การอนามัยโลก โดยอนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดวิธีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงขอบเขตการควบคุมสารเสพติด โดยการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม เพิกถอน สารต่างๆ ในบัญชีทั้งสิ้นไว้ ในการประชุมครั้งที่ 17 เมื่อปี ค.ศ. 1969 คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านสารเสพติดขององค์การอนามัยโลกได้ใช้หลักเกณฑ์กำหนดประเภทสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ดังต่อไปนี้

บัญชี 1 คือ สารที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างร้ายแรงเป็นพิเศษต่อสุขภาพของสาธารณชน และหากมีประโยชน์ในการบำบัดรักษา ก็มีข้อจำกัดอย่างเต็มที่เด็ดขาด

บัญชี 2 คือ สารที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างมากต่อสุขภาพของสาธารณชน และมีประโยชน์ในการบำบัดรักษาเล็กน้อยถึงปานกลาง

บัญชี 3 สารที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างมากต่อสุขภาพของสาธารณชน และมีประโยชน์ในการรักษาปานกลางถึงมาก

บัญชี 4 คือ สารที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างน้อยๆ แต่ยังคงมีความเสี่ยงต่อสุขภาพของสาธารณชนอย่างน่าสังเกต และมีประโยชน์ในการบำบัดรักษาน้อยถึงอย่างดีมาก

คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านสารเสพติดได้ยืนยันหลักเกณฑ์ดังกล่าวในการประชุมครั้งที่ 29 เมื่อ ค.ศ. 1994 และวางรายละเอียดเพิ่มเติมตามมาเป็นแนวทางว่า หลักเกณฑ์ในปี 1969 นั้น กำหนดบัญชีโดยให้ความสนใจกับความเสี่ยงของสุขภาพสาธารณชนมากกว่าประโยชน์ในการบำบัดรักษา ทั้งนี้ ควรให้ความสนใจทั้งประโยชน์ในการบำบัดรักษา และความเสี่ยงของสุขภาพสาธารณะ แต่ถึงอย่างนั้นก็ควรใช้บัญชี 1 ในเฉพาะกรณีที่ต้องตรงหลักเกณฑ์ ค.ศ. 1969 อย่างสมบูรณ์เท่านั้น ดังนั้น เมื่อการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทใดในทางที่ผิด ก่อให้เกิดความเสี่ยงสุขภาพสาธารณะอย่างน่าสังเกต สารนั้นควรถูกระบุไว้ในบัญชี 4 โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ในการบำบัดรักษา ถ้าความเสี่ยงต่อสุขภาพสาธารณะมีระดับสูง สารนั้นควรถูกระบุไว้ในบัญชี 2 หรือ บัญชี 3 บัญชีใดบัญชีหนึ่ง ขึ้นอยู่กับประโยชน์ในการบำบัดรักษา โดยหลักการแล้วสารที่มีประโยชน์ในการบำบัดรักษาในบัญชี 1 นั้นควรถูกตัดออก ยิ่งไปกว่านั้น

ความขาดแคลนประโยชน์ในการบำบัดรักษาไม่ควรจะถูกใช้พิสูจน์คุณสมบัติสำหรับการรวมเอาสารไว้ในบัญชี 1 ถ้าหากการใช้สารในทางที่ผิดไม่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากเป็นการเฉพาะต่อสุขภาพและสังคม ทั้งนี้ สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในแต่ละบัญชี จะมีมาตรการในการควบคุมในระดับที่แตกต่างกัน

บัญชี 1 เช่น เมทิลลีนไดออกซีแอมเฟตามีน เป็นต้น

บัญชี 2 เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน เป็นต้น

บัญชี 3 เช่น อะโมบาร์บิทัล เพนโทบาร์บิทัล ฟลูไนตราซีแพม เป็นต้น

บัญชี 4 เช่น มิตาโซแลม (โดมิกุ่ม) เบนโซไดอาซีพีนส์ (แวลีเยม) เป็นต้น

สำหรับบทลงโทษของการกระทำความผิดเกี่ยวกับสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทนั้น อนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 มาตรา 22 ได้กำหนดโดยมีสาระสำคัญว่า ภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญแต่ละภาคี แต่ละภาคีต้องปฏิบัติอย่างเป็นความผิดที่ลงโทษทางอาญา เมื่อมีการกระทำโดยเจตนา ในการกระทำใดๆ ที่ขัดต่อกฎหมายหรือบทบัญญัติที่ยอมรับได้ภายใต้อนุสัญญา และประกันว่า ความผิดที่ร้ายแรงเหล่านี้ต้องถูกลงโทษอย่างเพียงพอโดยการจำคุก หรือโทษอื่นซึ่งตัดเสรีภาพ แต่สำหรับผู้ที่ใช้สารในทางที่ผิด ภาคีจะกำหนดทางเลือกอื่นในการบังคับหรือการลงโทษ เป็นมาตรการในการรักษา ให้การศึกษา การดูแล การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการกลับคืนสู่สังคมได้

สรุป

ประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสนั้นนำความแนวความคิดการลดทอนความผิดทางอาญาเกี่ยวกับยาเสพติด แทนที่จะใช้กระบวนการจัดการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเกี่ยวกับการครอบครองยาเสพติดส่วนบุคคล โดยปกติแล้วประเทศอื่น ๆ ที่ไม่มีความเข้าใจมองภายาเสพติดเป็นสารอันตรายจะมีการจัดการกับปัญหายาเสพติดอย่างเด็ดขาด สาธารณรัฐโปรตุเกสนั้นเองได้เปลี่ยนแปลงนโยบายยาเสพติดไปอย่างสิ้นเชิงกับคดียาเสพติดทุกชนิดรวมทั้งคดีที่ผ่านมาด้วยโดยวิธีการนิรโทษกรรมกับคดีที่ผ่านมาเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกสโดยมีกฎหมายที่ 30/2000 คุ้มครองผู้เสพมีการครอบครองยาเสพติดเพื่อการใช้ส่วนบุคคลในปริมาณไม่เกินอัตราเฉลี่ยของการใช้ยาเสพติดใน 10 วันของบุคคลนั้น ๆ จะไม่ถือว่าเป็นความผิด ทางอาญา กฎหมายนี้ครอบคลุมถึงสารเสพติดทุกประเภท การลดทอนความผิดทางอาญานี้ได้มีหลักการนำไปใช้กับการซื้อ การครอบครองและการบริโภคของยา

เสพติดทั้งหมดส่วนบุคคล มีปริมาณใช้ 10 วันต่อหนึ่งคน จึงมีความหมายในนัยยะอย่างหนึ่งว่า ถูกลดทอนการเป็นความผิดทางอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมากกว่าการลงโทษโดยให้มีการช่วยเหลือผู้ป่วยในมิติต่าง ๆ ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขการติดยาเสพติด ที่ได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วยทั้งในด้านกฎหมาย, ร่างกาย, จิตใจและสังคม และพิจารณาว่าจะต้องเข้าสู่กระบวนการป้องกัน, การดูแลสุขภาวะ, การบำบัดรักษา หรือการแทรกแซงทางสังคม มองผู้ติดยาเป็นผู้ป่วยที่ต้องการการบำบัดรักษา เป็นการลดการตีตราทางสังคมโดยไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรม ช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการรักษา อนุญาตให้มีการใช้ยาได้แต่ไม่สนับสนุนให้มีการเสพติด ลดการกีดกันทางสังคม, ส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคม และสุขภาวะทั่วไปของผู้ใช้ยาเสพติด รวมทั้งมีเป้าหมายทั้งด้านการลดอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งประเทศไทยก็สามารถนำแนวทางมาตรการและกฎหมายดังกล่าวข้างต้นมาให้ได้พัฒนากฎหมายให้มีความเป็นสากลได้เช่นเดียวกัน

มีข้อเสนอแนะว่าการกำหนดประเภทสารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ตามกฎหมายนั้น ต้องอ้างอิงตามหลักฐานทางการแพทย์ที่ถูกต้องของสารและตามอนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 ที่มีการกำหนดแยกประเภทของสารอย่างชัดเจน ไม่ใช่เพราะนโยบายที่ต้องมีการปราบปรามยาเสพติด แต่ต้องเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ได้สัดส่วนของสารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ ควรบัญญัติสารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ให้สามารถใช้ได้ในทางการแพทย์โดยควรจัดอยู่ในประเภท 2 ของพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 เนื่องจากการบัญญัติที่แอมเฟตามีนและอนุพันธ์เหมาะสมที่จะอยู่ในประเภทนี้ ตั้งแต่ต้นก่อนมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายอยู่แล้ว และถูกต้องตามหลักวิชาการและสอดคล้องอนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 ตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคีสมาชิก การบัญญัติประเภทของแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ให้ถูกต้องตามอนุสัญญาว่าด้วยสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 นั้นถือว่าเป็นการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีในปัจจุบันที่แถลงใจความว่า “กฎหมายต้องมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาและเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศ” อีกด้วย

การยกเลิกความผิดทางอาญาและโทษทางอาญาให้ผู้เสพหรือผู้ติดแอมเฟตามีนและอนุพันธ์มีประโยชน์อีกหลากหลายประการ เนื่องจากสามารถนำไปต่อยอดในประโยชน์ได้หลากหลายประการ เช่น การรักษาโดยใช้สารแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ในการลดปริมาณการใช้ของแพทย์ เป็นต้น ทำให้การกระทำของแพทย์ไม่ถือว่าเป็นการสนับสนุนให้มีการกระทำ

ความผิด เนื่องจากประธานของความผิดหลักไม่มีความผิดทางอาญาเสียแล้ว อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายระหว่างประเทศที่มีนโยบายหลักในการลดทอนความผิดทางอาญาเช่นเดียวกับในสาธารณรัฐโปรตุเกสที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ทั่วโลกประสบปัญหามานาน แต่สาธารณรัฐโปรตุเกสสามารถเป็นตัวอย่างแห่งความสำเร็จนี้ ผู้เสพหรือผู้ติดแอมเฟตามีนและอนุพันธ์เป็นการกระทำที่ไม่ใช่อาชญากร เนื่องจากการเสพหรือการติดแอมเฟตามีนและอนุพันธ์นั้นไม่ได้ก่ออันตรายต่อสังคมจึงไม่เป็นความเป็นอาชญากรรม เมื่อไม่ใช่อาชญากร ผู้เขียนเห็นว่า ผู้เสพหรือผู้ติดแอมเฟตามีนต้องยกเลิกความผิดทางอาญาและโทษทางอาญาทั้งปวง การยกเลิกความผิดอาญาของผู้เสพหรือผู้ติดแอมเฟตามีนและอนุพันธ์นี้ถือว่า ถูกต้องตามหลักทฤษฎีทางนิติศาสตร์ที่การกำหนดความผิดทางอาญาและโทษต้องได้สัดส่วนกับการกระทำนั้น ๆ ผนวกเข้ากับข้อเท็จจริงทางการแพทย์และสาธารณสุขที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงกฎหมายในข้อนี้ จึงเห็นว่าควรออกกฎหมายเพื่อยกเลิกสำหรับความผิดเกี่ยวกับการเสพแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ทั้งปวง ส่วนผู้เสพก็ต้องดูแลอย่างผู้ป่วยแยกจากผู้กระทำความผิดโดยสิ้นเชิง ใช้มาตรการทางปกครองมาดูแลประชาชนให้ทั่วถึงโดยไม่ตีตราเขาเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา

เอกสารอ้างอิง

- ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ. (2554). หลักกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ส่วนพัฒนามาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ. (2560). รูปแบบการลดทอนอาชญากรรมในผู้ใช้ยาเสพติดในประเทศโปรตุเกส. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา. (2557). สถานการณ์ปัญหายาเสพติดปีงบประมาณ 2557และแนวโน้มของปัญหา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงยุติธรรม.

Eduardo Soares. (2016). Decriminalization of Narcotics: Portugal. Retrieved from www.loc.gov/law/help/decriminalization-of-narcotics/portugal.php.

Glen Greenwald. (2009). DRUG DECRIMINALIZATION IN PORTUGAL LESSONS FOR CREATING FAIR AND SUCCESSFUL DRUG POLICIES. Washington USA: Cato Institute.

The Portuguese Republic. (2001). The Decree Law no.183/2001 of 21st of June 2001. Lisbon: The Portuguese Republic.

การศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในสาธารณรัฐฟินแลนด์*

FREE EDUCATION IN THE REPUBLIC OF FINLAND

สัชชัย นิระมล

Sanchai Niramol

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand

E-mail: sanchai.n62@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

สาธารณรัฐฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมและโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา โดยถือว่าการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนจึงทำให้สาธารณรัฐฟินแลนด์ไม่เก็บค่าเล่าเรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ระบบการศึกษาของฟินแลนด์มีลักษณะพิเศษ คือ มีการศึกษาชั้นก่อนประถมศึกษา (Pre-Primary Education) เป็นเวลา 1 ปี และการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบครบวงจร (Comprehensive Education) อีกเป็นเวลา 9 ปี โดยสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานถูกบัญญัติและให้การรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ (The Constitution of Finland) ส่วนการศึกษาในระดับอื่นมีบทบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Act), พระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป (Act on General Upper Secondary Education) และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย (Universities Act) ทั้งนี้ รัฐบาลฟินแลนด์ได้ขยายการศึกษาภาคบังคับให้เพิ่มขึ้นจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ (Act on Compulsory Education) นอกจากนี้สาธารณรัฐฟินแลนด์ยังมีสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ อาหาร บริการขนส่ง และที่พักสำหรับนักเรียน รวมถึงมีมาตรการสนับสนุนการศึกษาเป็นทุนเรียนและเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา นโยบายการศึกษาของฟินแลนด์มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเท่าเทียม ความเป็นอยู่ที่ดี และความเป็นสากล มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพของสังคมฟินแลนด์ โดยนโยบายการศึกษาตั้งอยู่บนหลักการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาถูกมองว่าเป็นจุดจบในตัวเอง การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็น

* Received 20 October 2019; Revised 28 November 2019; Accepted 24 December 2019

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นที่ความสุขในการเรียนและบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนส่งเสริมความเป็นอิสระของนักเรียนในการศึกษาและการใช้ชีวิตในโรงเรียน ซึ่งเป็นบริการด้านสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมการอุปโภคบริโภค บริการสุขภาพ การเดินทาง และการพักอาศัย ซึ่งเอื้อให้เด็กเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: การศึกษา, ไม่มีค่าใช้จ่าย, สาธารณรัฐฟินแลนด์

Abstract

The Republic of Finland values equality and access to education. Considering education as a human right, the Republic of Finland does not charge tuition fees from pre-primary education to tertiary education. The Finnish education system is characterized by a one-year pre-primary education and comprehensive education for another 9 years, where the right to basic education is provided in the Constitution of Finland, while other levels of education are provided in specific laws, such as the basic education act, the act on general upper secondary education, and the universities act. The Finnish government has extended compulsory education up to upper secondary education. By enacting the act on compulsory education, the Republic of Finland also offers education-related welfare such as food, transport, and accommodation for students. Scholarships and student loans are examples of educational support measures. Finland's education policy has key elements : quality, Well-being and universality aiming to promote the efficiency of society by the policy of dividing education according to the principle of lifelong learning. Develop the school to be a learning community. Independence and school life social welfare services are available that cover consumption, health services, travel and accommodation. Giving children access to education thoroughly.

Keywords: Education, Free of Charge, Republic of Finland

บทนำ

สาธารณรัฐฟินแลนด์เป็นประเทศในกลุ่มนอร์ดิกซึ่งอยู่ในยุโรปเหนือ มีประวัติศาสตร์ที่ใกล้ชิดกับประเทศข้างเคียงอย่างสวีเดนมาเป็นเวลานาน โดยถูกกล่าวถึงในฐานะประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลกและมักจะได้รับการจัดอยู่ในอันดับสูงเมื่อเปรียบเทียบการศึกษาในระดับนานาชาติ การศึกษามีความสำคัญระดับชาติในฟินแลนด์มานานกว่าสามทศวรรษ ซึ่งกว่า 30 ปีที่ผ่านมาได้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งเน้นไปที่ การพัฒนารากฐานของประเทศอย่าง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ โดยหลักการพื้นฐานประการหนึ่งของการศึกษาของฟินแลนด์ คือ ทุกคนต้องมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมคุณภาพสูงอย่างเท่าเทียมกัน ประชาชนทุกคนต้องมีโอกาสในการศึกษาแบบเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ อายุ ความมั่งคั่ง ภาษา หรือถิ่นที่อยู่ ซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐานในการศึกษาและวัฒนธรรมได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ขณะที่นโยบายการศึกษาของฟินแลนด์มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเท่าเทียม ความเป็นอยู่ที่ดี และความเป็นสากล มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพของสังคมสังเคราะห์ฟินแลนด์ โดยนโยบายการศึกษาตั้งอยู่บนหลักการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาถูกมองว่าเป็นจุดจบในตัวเอง การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นที่ความสุขในการเรียนและบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนส่งเสริมความเป็นอิสระของนักเรียนในการศึกษาและการใช้ชีวิตในโรงเรียน (Future policy, n.d.) ซึ่งเป็นบริการด้านสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมการอุปโภคบริโภค บริการสุขภาพ การเดินทาง และการพักอาศัย ซึ่งเอื้อให้เด็กเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง

เนื้อหา

สิทธิทางการศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา

ระบบการศึกษาฟินแลนด์ประกอบไปด้วยการศึกษาปฐมวัย (Early childhood) สำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก, การศึกษาก่อนประถม (Pre- Primary Education) สำหรับเด็กอายุ 6 ปี โดยใช้เวลาเรียน 1 ปี, การศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐาน (Basic Education) สำหรับเด็กอายุ 7 – 18 ปี เรียนเป็นเวลา 11 ปี และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับเยาวชนอายุ 16 – 19 ปี

1. การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education and Care) เด็กปฐมวัย อายุ 0 – 6 ปี ทุกคนจะต้องมีได้รับการดูแลและส่วนร่วมในการศึกษา โดยถือเป็นสิทธิสากลของเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดการศึกษาในสถาบันรับเลี้ยงเด็กหรือสถานรับเลี้ยงเด็กแบบครอบครัว การศึกษาในวัยนี้จะมีค่าธรรมเนียมปานกลางสำหรับครอบครัว

2. การศึกษาก่อนประถมศึกษา (Pre-Primary Education) เมื่อเด็กอายุ 6 ปี จะต้องรับการศึกษาภาคบังคับในชั้นก่อนประถมศึกษาเป็นเวลา 1 ปีก่อน แล้วจึงจะได้รับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ซึ่งเทศบาลต้องจัดการศึกษาระดับเตรียมประถมศึกษาให้อย่างน้อย 700 ชั่วโมงต่อปี โดยใช้เวลาครึ่งวันสำหรับกิจกรรมก่อนประถมศึกษาและอีกครึ่งวันสำหรับการศึกษาและการดูแลเด็ก ซึ่งการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็นบริการที่ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัว กรณีเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจจะให้เข้าเรียนได้ตั้งแต่อายุ 5 ปี โดยใช้เวลาในการเรียน 2 ปี

3. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาภาคบังคับจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อเด็กอายุได้ 7 ปี โดยจะใช้เวลาในการศึกษา 9 ปี โดยเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะครบวงจร (Comprehensive Education) ครอบคลุมการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนแบบครบวงจร (Comprehensive School) ประกอบไปด้วยเกรด 1 – 9 ซึ่งการศึกษาระดับนี้เป็นบริการที่ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน รวมถึงสื่อการเรียนรู้ อาหารประจำวัน บริการด้านสุขภาพและสวัสดิการ ตลอดจนการเดินทางจากบ้านไปโรงเรียนหากทางไปโรงเรียนไกลหรืออันตราย โดยเทศบาลมีจะหน้าที่ในการจัดการศึกษาแบบครบวงจร (Eurydice, 2019)

สิทธิทางการศึกษาได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฟินแลนด์ (The Constitution of Finland) หมวดที่ 16 สิทธิทางการศึกษา (Section 16 Educational rights) ในมาตรา 16 ระบุว่า “ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” และยังได้บัญญัติให้การรับรองความเท่าเทียมทางการศึกษาไว้อีกว่า “รับประกันว่าทุกคนจะได้รับบริการการศึกษาอื่น ๆ ที่เท่าเทียมกันตามความสามารถและความต้องการพิเศษของพวกเขา ตลอดจนโอกาสในการพัฒนาตนเองโดยไม่ถูกกีดกันจากความยากลำบากทางเศรษฐกิจ”

การศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Act) ในมาตรา 9 ได้กำหนดระยะเวลาการศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษาไว้ว่า “ขอบเขตของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานมีกำหนด 9 ปี การศึกษาระดับเตรียมประถมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติมโดยสมัครใจมีระยะเวลา 1 ปี” โดยกำหนดให้

เป็นหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กวัยเรียนในโรงเรียนภาคบังคับที่อาศัยอยู่ในเขตนั้นและการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในระหว่างปีก่อนการศึกษาภาคบังคับ ทั้งจะต้องจัดการศึกษาในเขตเทศบาลเพื่อให้นักเรียนเดินทางไปและกลับจากโรงเรียนอย่างปลอดภัยและสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในแง่ของที่อยู่อาศัย ที่ตั้งของโรงเรียน และสถานที่ใช้ศึกษาอื่น ๆ และการขนส่งสาธารณะ

พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้กำหนดให้มีการจัดสวัสดิการที่เอื้อต่อการศึกษาของเด็ก ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นสิทธิอันเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ มาตรา 31 ที่กำหนดว่า “การเรียนการสอน หนังสือเรียนที่จำเป็นและสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ และอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนจะต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน” ทั้งนี้ เด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษ มีสิทธิเพิ่มเติมที่จะได้รับบริการแปลความหมายและความช่วยเหลือที่เขาต้องการ เพื่อเข้าร่วมในการศึกษา บริการการศึกษาอื่น ๆ รวมถึงความช่วยเหลือพิเศษโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และนักเรียนที่เข้าศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องได้รับการดูแลและจัดสรรอาหารที่สมดุลและเหมาะสมในทุกวันที่โรงเรียน

นอกจากนี้ นักเรียนยังมีสิทธิได้รับสวัสดิการที่จำเป็นโดยไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับการมีส่วนร่วมในการศึกษาตามมาตรา 31a ซึ่งสวัสดิการนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมและรักษาการเรียนรู้ที่ดี สุขภาพจิตและร่างกายที่ดี และความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม และเงื่อนไขที่เอื้อต่อสิ่งเหล่านี้ และถ้าระยะทางไปโรงเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือในการศึกษาเพิ่มเติมโดยสมัครใจเกิน 5 กิโลเมตร นักเรียนจะได้รับบริการรับส่งโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ถ้าระยะทางของนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาจากบ้านไปโรงเรียนหรือจากสถานรับเลี้ยงเด็กไปยังสถานที่ศึกษาก่อนประถมศึกษาเกิน 5 กิโลเมตร ให้นักเรียนมีสิทธิได้รับพาหนะโดยไม่มีค่าใช้จ่ายจากบ้านโดยตรงถึงสถานที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หรือจากสถานรับเลี้ยงเด็กจนถึงสถานที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และจากบ้านที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงสถานรับเลี้ยงเด็กตามมาตรา 32 อย่างไรก็ตามนักเรียนที่อยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาโดยสมัครใจเพิ่มเติม หรือในการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะได้รับบริการขนส่งโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เมื่อการเดินทางที่กล่าวถึงข้างต้นยากเกินไป ต้องใช้กำลังมาก หรือเป็นอันตรายเมื่อพิจารณาจากอายุของนักเรียน หรือสถานการณ์อื่น ๆ ทั้งนี้ ทางเลือกอื่นสำหรับการขนส่งโดยไม่มีค่าใช้จ่าย คือ เงินอุดหนุนที่เหมาะสมสำหรับการขนส่งหรือพานักเรียนไปโรงเรียนซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อสุดท้าย

แต่ถ้าการเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือการศึกษาเพิ่มเติมไม่สามารถจัดได้เพราะการเดินทางยากเกินไป ต้องใช้กำลังมาก หรือเป็นอันตราย ให้นักเรียนมีสิทธิได้รับที่พักและอาหารโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งในระหว่างปีการศึกษานักเรียนจะได้รับสิทธิเดินทางระหว่างที่พักกับบ้านได้โดยไม่เสียเงินในช่วงวันหยุดและวันหยุดสุดสัปดาห์

4. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary Education) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น มัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป (General Upper Secondary Education) และอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Vocational Upper Secondary Education) โดยทั่วไปเด็กอายุตั้งแต่ 16 – 19 ปี จะเข้าร่วมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนเด็กที่อายุมากกว่าจะเข้าศึกษาในอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาระดับนี้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป (Act on General Upper Secondary Education) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อช่วยให้นักเรียนเติบโตเป็นคนที่ดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรอบรู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณภาพในการประกอบอาชีพ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างหลากหลาย โดยพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย รวมถึงสวัสดิการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในมาตรา 34 ระบุว่า “ค่าเล่าเรียนและคำแนะนำสำหรับการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน และการสอบเข้าหรือการทดสอบความถนัดนั้นไม่เสียค่าใช้จ่าย” อย่างไรก็ตาม อาจมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมที่สมเหตุสมผลสำหรับการสอนในต่างประเทศและสำหรับการสอนในภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาฟินแลนด์ สวีเดน ซามิ โรมานี หรือภาษามือที่ให้บริการโดยองค์กรเอกชนหรือมูลนิธิ นอกจากนี้เยาวชนที่ศึกษาเต็มเวลา ในฐานะนักเรียนจะได้รับอาหารโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในวันที่เรียนในสถานที่ที่กำหนดโดยสถานศึกษา และที่พักในสถานที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้บริการการศึกษานั้นไม่เสียเงินสำหรับนักเรียนด้วยเช่นกัน

รัฐบาลฟินแลนด์มีความพยายามในการขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้นเป็น 18 ปี ซึ่งครอบคลุมการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ (Act on Compulsory Education) ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 สิงหาคม ปี ค.ศ. 2021 โดยพระราชบัญญัตินี้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการปรับปรุงบริการแนะแนวนักเรียนและสวัสดิการนักเรียน ความรับผิดชอบในการแนะแนวและกำกับดูแลการสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และการจัดการศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ทั้งการศึกษาสามัญและสายอาชีพ โดยจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาภาคบังคับ เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นว่าเด็ก

จำนวนมากเกินไปที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียง 9 ปีเท่านั้น ในอนาคตจะเป็นการยากมากขึ้นที่จะรับมือในโลกของการประกอบอาชีพโดยไม่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือสูงกว่า เพราะงานส่วนใหญ่ในปัจจุบันกำหนดคุณวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับการทำงาน โดยการปฏิรูปรุ่นนี้จะค่อย ๆ ยกระดับการศึกษาและความสามารถ เชื่อมช่องว่างการเรียนรู้ ปรับปรุงความเสมอภาค การไม่เลือกปฏิบัติ และยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน (Ministry of Education and Culture, n.d.) นอกจากนี้ การปฏิรูปดังกล่าวช่วยแก้ปัญหาการถูกกีดกันของเยาวชนชายขอบในฟินแลนด์และลดภาระของครอบครัวที่ยากจนด้วยการครอบคลุมค่าหนังสือและอุปกรณ์ (Yle, 2019)

สิทธิทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระดับอุดมศึกษาของฟินแลนด์มีการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2 ประเภท คือ มหาวิทยาลัย (University) ซึ่งเน้นการศึกษาด้านวิชาการ และมหาวิทยาลัยศาสตร์ประยุกต์ (University of Applied Sciences) ซึ่งเน้นการศึกษาในทางวิชาชีพ ทั้งนี้ เฉพาะมหาวิทยาลัยประเภทแรกเท่านั้นที่มีสิทธิประสาทปริญญาในระดับปริญญาเอก โดยการศึกษาในระดับนี้จำแนกเป็น 2 สาย คือ มหาวิทยาลัย ซึ่งจัดการเรียน การสอนในระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก และอีกสาย คือ โปलिเทคนิก ซึ่งในระดับปริญญาตรีใช้เวลาเรียน 3 – 4 ปี ปริญญาโทเรียน 1 – 2 ปี และก่อนเข้าเรียนโปลิเทคนิกอาจจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย (Universities Act) มีขอบเขตการบังคับใช้กับมหาวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม เช่น University of Helsinki, University of Eastern Finland, University of Jyväskylä, University of Lapland, University of Oulu, University of Tampere, University of Turku, University of Vaasa, Åbo Akademi University, Lappeenranta University of Technology, Hanken School of Economics, University of the Arts Helsinki, Aalto University และ Tampere University of Technology เป็นต้น

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา 8 ซึ่งได้กำหนดว่า การศึกษาที่นำไปสู่ปริญญาระดับมหาวิทยาลัยและการสอบเข้าที่เกี่ยวข้องกับการรับนักศึกษาเข้าศึกษานั้น นักศึกษาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตาม ค่าเล่าเรียนที่ให้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่ได้กีดกันมหาวิทยาลัยจากการเสนอหลักสูตรร่วมและหลักสูตรสองปริญญา

ที่สถาบันต่างประเทศระดับอุดมศึกษาเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอันเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา และบุคคลที่สมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรนอกเหนือจากภาษาฟินแลนด์หรือสวีเดน อาจเป็นจำเป็นต้องทำการทดสอบระหว่างประเทศที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม นอกจากนี้ สำหรับกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้มหาวิทยาลัยอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ด้วย

สำหรับนักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทที่สอนเป็นภาษาต่าง ๆ นอกเหนือจากภาษาฟินแลนด์หรือสวีเดน มหาวิทยาลัยต้องเก็บค่าเล่าเรียนขั้นต่ำจำนวน 1,500 ยูโรต่อปีการศึกษา โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บค่าเล่าเรียนจะทำโดยมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ค่าเล่าเรียนจะไม่ถูกเรียกเก็บสำหรับพลเมืองของรัฐที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจยุโรป หรือสำหรับบุคคลหรือสมาชิกในครอบครัวของพวกเขาที่ถือว่าเทียบเท่ากับพลเมืองของสหภาพยุโรปภายใต้สนธิสัญญาสหภาพยุโรป และค่าธรรมเนียมจะไม่ถูกเรียกเก็บสำหรับผู้ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคนต่างด้าว มีบัตร Blue Union ของสหภาพยุโรป มีใบอนุญาตมีถิ่นที่อยู่ต่อเนื่องหรือถาวร หรือใบอนุญาตผู้พำนักระยะยาวในสหภาพยุโรปที่ออกให้แก่พลเมืองของประเทศที่สามหรือสำหรับสมาชิกในครอบครัว และมหาวิทยาลัยจะต้องมีระบบทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่เข้าร่วมการคิดค่าธรรมเนียมหลักสูตรปริญญา

กล่าวคือ นักศึกษาที่เป็นพลเมืองของฟินแลนด์รวมถึงพลเมืองของสหภาพยุโรปหรือเขตเศรษฐกิจยุโรป จะได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน ซึ่งครอบคลุมการเรียนในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาในภาษาฟินแลนด์หรือสวีเดน ยกเว้นหลักสูตรระดับปริญญาตรีและปริญญาโทที่สอนเป็นภาษาอังกฤษหรือ ภาษาอื่นจะต้องเสียค่าเล่าเรียน แต่จะมีการเก็บค่าธรรมเนียมสมำพันธ์นักศึกษารายปี ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 80 - 100 ยูโร โดยจะนำมาจัดสรรเป็นสวัสดิการนักศึกษาในรูปแบบส่วนลดในสถานที่ต่าง ๆ เช่น ร้านอาหารของนักศึกษาและเมื่อใช้ระบบขนส่งสาธารณะซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาของฟินแลนด์เสนอทางเลือกเป็นทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษานอกสหภาพยุโรปหรือนอกเขตเศรษฐกิจยุโรปที่ต้องชำระค่าเล่าเรียน ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยจะมีระบบทุนการศึกษาของตนเอง โดยสามารถสรุปภาพรวมระบบการศึกษาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ได้ดังนี้

อายุ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
ระดับ การศึกษา	การศึกษาปฐมวัย					การศึกษา ก่อน ประถม	การศึกษาขั้นพื้นฐาน										มัธยมศึกษา ตอนปลาย		ปริญญาตรี			ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
							สามารถเรียนโดยสมัครใจเพิ่มอีกเป็นเวลา 1 ปี																				
	ชั้นปี/เกรด						0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	1	2	1	2	3

ภาพที่ 1 ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐฟินแลนด์

ทั้งนี้ ฟินแลนด์มีการถกเถียงกันในเรื่องของการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาสำหรับนักเรียนนอกสหภาพยุโรป ระหว่างฝ่ายที่มีความต้องการให้เก็บค่าเล่าเรียน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการเมืองในฟินแลนด์ ตัวแทนภาคธุรกิจ และผู้จัดการมหาวิทยาลัยที่มีจุดยืนแบบเสรีด้านการศึกษาในฐานะสินค้าส่วนตัว โดยให้เหตุผลว่า โดยทั่วไปแล้วผู้เสียภาษีชาวฟินแลนด์ตกลงที่จะมีส่วนร่วมในการลงทุนที่จำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของประเทศ จึงทำให้ประชาชนจำนวนมากจึงสนับสนุนให้ชาวฟินแลนด์ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงเป็นการไม่ยุติธรรมที่จะบังคับให้ผู้เสียภาษีจ่ายเงินเพื่อการศึกษาและผลประโยชน์ทางสังคมเพื่อผู้อพยพจากต่างประเทศ ซึ่งมองว่าค่าธรรมเนียมจะกลายเป็นแหล่งรายได้ใหม่ของมหาวิทยาลัย และการแข่งขันสำหรับนักศึกษาต่างชาติช่วยยกระดับคุณภาพการสอนและทำให้มหาวิทยาลัยในฟินแลนด์สามารถแข่งขันในระดับสากลได้มากขึ้น (Full fabric, n.d.)

ในขณะที่ฝ่ายคัดค้านค่าเล่าเรียน คือ องค์กรนักศึกษาฟินแลนด์ รวมถึงนักการเมืองและนักวิชาการชาวฟินแลนด์ ให้เหตุผลว่าระบบที่ไม่มีค่าเล่าเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนจากประเทศกำลังพัฒนามีโอกาส เข้าร่วมการศึกษาระดับอุดมศึกษามากขึ้น ประกอบกับการเก็บค่าเล่าเรียนจะทำให้จำนวนนักศึกษาต่างชาติลดลงอย่างมาก ดังนั้นจึงบ่อนทำลายความพยายามในการทำฟินแลนด์ให้เป็นสากลและส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความหลากหลายของนักเรียนลดลง อย่างไรก็ตาม สำหรับฟินแลนด์ ถือได้ว่าการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชน มาเป็นเวลานาน แม้จะมีตัวแปรทางเศรษฐกิจและการเมืองก็ตามเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่การศึกษาเป็นทัศนคติทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของฟินแลนด์ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การศึกษาของฟินแลนด์แตกต่างจากประเทศอื่น (Full fabric, n.d.)

มาตรการสนับสนุนการศึกษา

ฟินแลนด์มีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินสำหรับนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่นักศึกษา ซึ่งความช่วยเหลือทางการเงินจะอยู่ในรูปแบบของทุนเรียน และเงินให้กู้ยืม โดยเงื่อนไขและคุณสมบัติสำหรับความช่วยเหลือทางการเงินจะแตกต่างกันไป ในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

ทุนเรียน จำนวนทุนที่ได้รับการสนับสนุนจะขึ้นอยู่กับอายุ ประเภทของการศึกษา การอาศัยอยู่กับ พ่อแม่ สถานภาพสมรส และจำนวนบุตร ทั้งนี้ ยังอาจพิจารณาถึงรายได้ของพ่อแม่อีกด้วย และอาจได้รับสิทธิเพิ่มเติมเป็นเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมสำหรับการซื้อสื่อการเรียน

ปัจจุบันปี ค.ศ. 2019 อยู่ที่ 46.80 ยูโรต่อเดือน โดยมีเงื่อนไข คือ เป็นนักเรียนที่ยังไม่แต่งงาน และไม่มีบุตร รายได้รวมของพ่อแม่ไม่เกิน 41,100 ยูโรต่อปี นักเรียนต้องมีอายุต่ำกว่า 17 ปี แต่มีข้อยกเว้นหากนักเรียนมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จะไม่สามารถรับเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมได้ เพราะมีการจ่ายผลประโยชน์ของบุตรให้กับนักเรียนเมื่ออายุครบ 17 ปี แต่หากไม่มีการจ่ายผลประโยชน์บุตรให้นักเรียนสามารถขอรับทุนสนับสนุนการศึกษาได้ (Kela, 2019)

ตารางที่ 1 จำนวนเงินทุนสนับสนุนการศึกษา (Kela, 2019)

สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		
ประเภท	จำนวนทุน ยูโร (EUR) ต่อเดือน	การพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง
ผู้ดูแลเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	350.28	-
แต่งงานแล้ว	250.28	-
อยู่คนเดียวและมีอายุ 18 ปีขึ้นไป	250.28	-
อยู่คนเดียวและมีอายุไม่เกิน 17 ปี	101.74	อาจเพิ่มเป็น 101.74 - 250.28 ยูโรต่อเดือน
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่อายุ 20 ปีขึ้นไป	81.39	อาจเพิ่มเป็น 81.39 - 182.13 ยูโรต่อเดือน
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่อายุไม่เกิน 19 ปี	38.66	อาจเพิ่มหรือลดเป็น 0 - 144.47 ยูโรต่อเดือน
อายุต่ำกว่า 17 ปี	นักเรียนอาจมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมสำหรับการซื้อ สื่อการเรียนเป็นเงิน 46.80 ยูโรต่อเดือน หากรายได้รวมของผู้ปกครองไม่เกิน 41,100 ยูโรต่อปี ยกเว้นหากนักเรียนมีสิทธิได้รับการศึกษา โดยไม่มีค่าใช้จ่าย จะไม่สามารถรับเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมได้	
สำหรับนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา		
ประเภท	จำนวนทุน ยูโร (EUR) ต่อเดือน	การพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง
ผู้ดูแลเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	350.28	-
แต่งงานแล้ว	250.28	-
อยู่คนเดียวและมีอายุ 18 ปีขึ้นไป	250.28	-
อยู่คนเดียวและมีอายุไม่เกิน 17 ปี	101.74	อาจเพิ่มเป็น 101.74 - 203.48 ยูโรต่อเดือน
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่อายุ 20 ปีขึ้นไป	81.39	อาจเพิ่มเป็น 81.39 - 183.13 ยูโรต่อเดือน
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่อายุไม่เกิน 19 ปี	38.66	อาจเพิ่มหรือลดเป็น 38.66 - 97.67 ยูโรต่อเดือน

เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นเงินกู้สำหรับนักเรียนและนักศึกษาที่รัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกันให้ ซึ่งจะต้องชำระคืน โดยนักศึกษาสามารถยื่นขอสินเชื่อกับธนาคารที่ตนเลือกได้ โดยการค้ำประกันเงินกู้ยืมจะกระทำผ่านองค์กร Kela ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ นักศึกษาไม่ต้องวางหลักประกันใด ๆ ส่วนดอกเบี้ยที่ต้องชำระสำหรับเงินกู้และกำหนดการชำระเงินจะตกลงกันระหว่างนักศึกษากับธนาคาร โดยการค้ำประกันเงินกู้มีอายุไม่เกิน 30 ปี นับจากการเบิกจ่ายกองทุนเงินกู้ครั้งแรก เงินกู้นี้เป็นเงินที่นอกเหนือจากเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมสำหรับการซื้อสื่อการเรียน โดยเงินกูนักเรียนจะเบิกออกเป็นสองงวดในแต่ละปีการศึกษา (Kela, 2018)

คุณสมบัติของผู้กู้ คือ กรณีแรกผู้กู้อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง, มีอายุ 18 หรือ 19 ปี, อยู่ในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และไม่สามารถได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากรายได้ของผู้ปกครอง หรือกรณีที่สอง ผู้กู้ไม่ได้อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง, มีอายุต่ำกว่า 17 ปี, และผู้กู้ไม่มีสิทธิได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาประเภทอื่น ผู้กู้มีสิทธิได้รับการค้ำประกันจากรัฐบาลหากรายได้รวมของ พ่อแม่น้อยกว่า 61,000 ยูโรต่อปี (Kela, 2018)

ตารางที่ 2 จำนวนเงินค้ำประกันเงินกู้เพื่อการศึกษาของรัฐ (Kela, 2018)

ประเภทนักเรียนและนักศึกษา	ยูโร (EUR) ต่อเดือน
นักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ยกเว้นการศึกษาระดับอุดมศึกษา	300
นักเรียนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ยกเว้นการศึกษาระดับอุดมศึกษา	650
นักศึกษาระดับอุดมศึกษา	650
ผู้รับเงินช่วยเหลือการศึกษาผู้ใหญ่ (เรียนที่ฟินแลนด์)	650
นักศึกษาที่เรียนต่อต่างประเทศ	800

นอกจากนี้ นักเรียนยังมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนค่าเดินทางของโรงเรียน หากต้องเดินทางไปโรงเรียนอย่างน้อย 10 วันต่อเดือน โดยวัตถุประสงค์ของเงินอุดหนุนการขนส่ง คือ การชดเชยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน ซึ่งมีให้นักเรียนทั้งในสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสถาบันอาชีวศึกษา นักเรียนสามารถรับเงินอุดหนุนค่าเดินทางของโรงเรียนสำหรับการขนส่งสาธารณะหรือการขนส่งของโรงเรียน โดยเฉพาะเป็นหลัก หากไม่มีการขนส่งดังกล่าวสามารถขอรับเงินอุดหนุนค่าเดินทางโรงเรียนสำหรับการขนส่งที่จัดการด้วยตัวเอง เช่น โดยรถส่วนตัว เป็นต้น โดยคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับเงินอุดหนุนการเดินทางไปโรงเรียน ได้แก่ เรียนและใช้ชีวิตในฟินแลนด์ มีการเรียนที่เต็มเวลา และต้องใช้เวลาเดินทางไปโรงเรียนนาน ทั้งนี้ อายุ รายได้ หรือทรัพย์สินไม่ส่งผลต่อสิทธิ

ดังกล่าวรวมถึงรายได้และทรัพย์สินของพ่อแม่ก็ไม่กระทบต่อจำนวนเงินอุดหนุนด้วยเช่นกัน แต่เงื่อนไขของการมีสิทธิจะแตกต่างกันบ้างสำหรับนักเรียนที่มีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Kela, n.d.)

ส่วนนักเรียนที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนค่าอาหาร โดยจะอยู่ในรูปของส่วนลดค่าอาหารในร้านค้าที่เข้าร่วม โดยมีเงื่อนไข คือ ต้องอยู่อาศัยในฟินแลนด์ และกำลังศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทในมหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยศาสตร์ประยุกต์ หรือศึกษาในโปรแกรมอื่นที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนค่าอาหาร ซึ่งจะได้รับเงินอุดหนุนค่าอาหาร 2.30 ยูโรต่อมื้อ โดยเงินอุดหนุนจะถูกหักออกจากราคาอาหารที่ร้านอาหารสำหรับอาหารหนึ่งมื้อต่อวัน อย่างไรก็ตามสิทธิใช้ไม่ได้แม้จะศึกษาในฟินแลนด์ถ้าเป็นการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของต่างประเทศหรือเอกชน (Kela, 2018)

สรุป

ระบบการศึกษาฟินแลนด์มีลักษณะที่สำคัญ คือ เน้นความเท่าเทียมในการศึกษาและให้โอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับทุกคน มูลเหตุประการสำคัญ คือ สาธารณรัฐฟินแลนด์ถือว่าการศึกษเป็นสิทธิมนุษยชนซึ่งความคิดดังกล่าวได้สอดแทรกและมีอิทธิพลต่อมุมมองการจัดสวัสดิการทางการศึกษาให้แก่ประชาชน จึงทำให้สาธารณรัฐฟินแลนด์ให้การศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาไม่มีค่าใช้จ่าย และยังจัดสวัสดิการที่เอื้อต่อการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจัดอาหารของโรงเรียน การให้สื่อการเรียนรู้แก่นักเรียนโดยไม่เสียเงิน สำหรับพื้นที่ห่างไกลและมีประชากรเบาบางต่างสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน ผ่านบริการขนส่งของโรงเรียนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย หรือบริการที่พักโดยไม่เสียเงิน ทั้งนี้ รัฐบาลฟินแลนด์ได้เล็งเห็นความสำคัญของคุณภาพทางการศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานอย่างมาก จึงได้มีการตรากฎหมายฉบับใหม่ออกมาเพื่อขยายระยะเวลาการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้น แสดงให้เห็นการให้คุณค่าต่อระดับการศึกษาของประชากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาของเด็กและเยาวชน ในเรื่องของค่าธรรมเนียมการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่นอกเหนือจากผู้ที่มาจากสหภาพยุโรปหรือเขตเศรษฐกิจยุโรป แม้จะมีความเห็นและมีมุมมองในเชิงเหตุผลที่แตกต่างกัน แต่จุดมุ่งหมายสำคัญยังอยู่ที่การนำภาษีไปจัดสรรเป็นสวัสดิการสังคมกลับคืนสู่ประชาชนซึ่งในขั้นนี้ได้แก่การศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ฟินแลนด์ยังมีมาตรการ

ช่วยเหลือส่วนบุคคลโดยมาในรูปของทุนเรียนและเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อรับประกันว่านักเรียนทุกคนจะสามารถบรรลุศักยภาพสูงสุดและได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงทั่วประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานผลการศึกษาคูณการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ. เข้าถึงได้จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1547-file.pdf>
- Eurydice. (2019). Funding in Education. Retrieved from <https://www.csee-etu.org/en/news/1741-eurydice-describes-key-elements-of-the-school-2-0-for-the-21st-century>
- Full fabric. (n.d.). Why has Finland introduced tuition fees for non-EU students. Retrieved from <https://blog.fullfabric.com/why-finland-introduced-tuition-fees-non-eu-students>
- Future policy. (n.d.). Finland's Basic Education Act & General Education Policy. Retrieved from <https://www.futurepolicy.org/rightsofchildren/finlands-basic-education-act/>
- Kela. (2018). Meal subsidy. Retrieved from <https://www.kela.fi/web/en/meal-subsidy>
- Kela. (2018). Student loan. Retrieved from <https://www.kela.fi/web/en/financial-aid-for-students-student-loan>
- Kela. (2019). Study grant. Retrieved from <https://www.kela.fi/web/en/financial-aid-for-students-study-grant>
- Kela. (n.d.). School transport subsidy. Retrieved from <https://www.kela.fi/web/en/school-transport-subsidy>
- Ministry of Education and Culture. (n.d.). Compulsory education to be extended in August 2019. Retrieved from <https://zhort.link/k7t>

Yle. (2019). Finland extends compulsory schooling age to 18. Retrieved from https://yle.fi/uutiset/osasto/news/finland_extends_compulsory_schooling_age_to_18/11698978

ปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดรูปแบบการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำใน ประเทศไทย*

LEGAL ISSUES IN THE DETERMINATION OF PATTERN PAYMENT FOR MINIMUM WAGES IN THAILAND

วีระยุทธ ลาสงยาง

Weerayut Lasongyang

อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Former Lecture of Ubon Ratchatani Rajabhat University, Thailand

E-mail: Weerayut7794@gmail.com

บทคัดย่อ

ในเรื่องของการจ้างแรงงาน ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานในทุกประเทศทั่วโลก ถือเป็นสิ่งสำคัญในการจ้างแรงงานและการคุ้มครองแรงงานอันเป็นสิ่งที่นายจ้างจะต้องจ่ายให้กับลูกจ้างเพื่อตอบแทนการทำงานให้ในลักษณะและประเภทกิจการต่างๆ รัฐให้ความสำคัญในเรื่องนี้จึงมีการประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำออกมาบังคับใช้ การกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทยได้กำหนดรูปแบบการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำไว้ 3 รูปแบบ คือ 1) การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำโดยได้แบ่งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำออกเป็น 10 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่วันละ 313 บาท ถึง 336 บาท 2) อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ และ 3) อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา และไม่มีการกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเริ่มต้นสำหรับแรงงานไร้ฝีมือหรือแรงงานเด็กอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมแรงงานภายในประเทศเหล่านั้นเพราะลูกจ้างที่มีประสบการณ์กับไม่มีประสบการณ์หากมีการเริ่มต้นทำงานพร้อมกันย่อมสร้างความไม่เป็นธรรมต่อระบบแรงงานโดยรวมของประเทศนั้น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาควรกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามเกณฑ์อายุ และแตกต่างสำหรับแรงงานที่มีประสบการณ์ หรือแรงงานที่

* Received 20 October 2019; Revised 28 November 2019; Accepted 24 December 2019

ผ่านการฝึกอบรมกับแรงงานที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม หรือแรงงานไร้ฝีมือที่เพิ่งเริ่มต้นทำงาน และกำหนดให้การจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำเป็นการจ่ายค่าจ้างรายชั่วโมงเพราะการกำหนดให้จ่ายค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงเป็นการกระตุ้นให้ลูกจ้างทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อเกียชั่วโมงการทำงานให้มาก โดยมีการกำหนดเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของลูกจ้างในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำสำคัญ: กฎหมาย, การกำหนดรูปแบบการจ่ายค่าจ้าง, ประเทศไทย

Abstract

In the matter of Hire of work according to labor protection laws in all countries. The state emphasizes on this issue. The formulation of the minimum wage rate in Thailand has been divided into 3 forms: 1) the minimum wage rate is divided into 10 rates starting from 313 baht per day up to 336 baht 2) wage rate according to standards of skills and 3) hourly wage rate for students. There is no proper and fair form of stipulating the initial minimum wage for unskilled or child labor. This leads to discrepancies in labor society in those countries, as experienced and rookies who begin working at the same time will create inequity in the country's entire labor system.

For further development, a separate age-based minimum wage model for experienced or trained workers and untrained or unskilled workers who are just starting out should be constructed. Because the hourly wage requirement motivates employees to work diligently in order to keep more hours of employment, the minimum wage should be established as hourly wages. To improve staff efficiency in the ASEAN Economic Community, clear work goals should be established.

Keywords: Legal, Determination of Pattern Payment, Thailand

บทนำ

คณะกรรมการค่าจ้างเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (มาตรา 79(3)และ(4) แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551) ปัจจุบันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เป็นอัตราที่กำหนดตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 (มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2555 และ (ฉบับที่ 7) ลงวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2555 (มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 (ค.ศ.2013)) กำหนดเป็นอัตราเดียวทั่วประเทศ คือ อัตราวันละ 300 บาทในวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2559 (ค.ศ.2016) ได้มีการประกาศใช้ค่าจ้างขั้นต่ำใหม่ ฉบับที่ 8 โดยได้แบ่งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำออกเป็น 4 อัตรา แบ่งเป็นกลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มที่ 1 ถึง กลุ่มที่ 4 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่วันละ 300 บาท ถึง 310 บาท และต่อมาเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2561 และมีมติเห็นชอบให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อใช้บังคับแก่นายจ้างและลูกจ้างทุกคน โดยให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 8) ลงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2559 และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2561 ได้แบ่งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำออกเป็น 7 อัตรา แบ่งเป็นกลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มที่ 1 ถึง กลุ่มที่ 8 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่วันละ 308 บาท ถึง 330 บาท อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม และมีความสอดคล้องกับสภาพการทำงานรายชั่วโมงในปัจจุบันของนักเรียน นิสิต และนักศึกษามากยิ่งขึ้นจึงปรับค่าจ้างเป็นชั่วโมงละ 40 บาท (ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง, 2555)

จะเห็นได้ว่า การกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทยได้กำหนดรูปแบบการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำไว้ 3 รูปแบบคือ 1) การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำโดยได้แบ่งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำออกเป็น 10 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่วันละ 313 บาท ถึง 336 บาท 2) อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ และ 3) อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เมื่อศึกษารูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของต่างประเทศ เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า มีการกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ต่างแตกต่างจากประเทศไทย กล่าวคือ ได้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามเกณฑ์อายุเป็นสำคัญ และมีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับแรงงานไร้ฝีมือ เพื่อเป็นการพัฒนาการกำหนดรูปแบบการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำใน

ประเทศไทยจึงมุ่งศึกษารูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อความเป็นธรรม เหมาะสมในการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำของนายจ้างและแรงงานต่อไปในอนาคต

เนื้อหา

แนวคิดรูปแบบในการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ

การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำอาจกำหนดได้หลายลักษณะ เช่น กำหนดเฉพาะกิจการใด กิจการหนึ่งหรือกำหนดเฉพาะท้องที่ใดท้องที่หนึ่งหรือกำหนดตามอาชีพหรือเพศ เป็นต้น แต่ลักษณะของการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่ปฏิบัติกันเป็นส่วนใหญ่ นั้น คือ

1. กำหนดตามลักษณะพื้นที่ (Geographical Region) กล่าวคือ เป็นการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้แตกต่างกันไปตามภาวะเศรษฐกิจ และมาตรฐานการครองชีพของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างที่แท้จริง (Real Wage) และมีมาตรฐานการดำรงชีวิตอยู่ในระดับเดียวกัน

2. กำหนดตามประเภทของกิจการ (Category of Enterprise) กล่าวคือ เป็นการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้แตกต่างกันไปตามประเภทของกิจการต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเหมืองแร่ การก่อสร้าง การขนส่งหรือการบริการในกิจการโรงแรมและร้านอาหาร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำนั้นมีความเหมาะสมกับสภาพการทำงานในแต่ละกิจการ

3. กำหนดตามประเภทของแรงงาน (Category of Worker) กล่าวคือ เป็นการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถและฝีมือของลูกจ้างในแต่ละระดับ ได้แก่ การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับคนงานไม่มีฝีมือ (Unskilled) คนงานกึ่งฝีมือ (Semi-skilled) คนงานมีฝีมือ (Skilled) (ธีระ หงส์เจริญ, 2524)

4. กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำอัตราเดียวใช้ทั่วประเทศ (flat rate or Single Rate) กล่าวคือ เป็นการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้เท่ากันทั่วทั้งประเทศและทุกอุตสาหกรรม เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมลูกจ้างที่ไม่ว่าจะทำงานในลักษณะ อาชีพใด ก็จะได้รับค่าจ้างขั้นต่ำในอัตราเดียวกันทั่วประเทศไม่ว่าจะอยู่ในภูมิภาคใดของประเทศ โดยไม่มีการพิจารณาตามความสามารถในการทำงานของลูกจ้าง พื้นที่ ตามประเภทของงาน เป็นต้น

5. กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับเด็กหรือเยาวชน (Child Worker or Young Worker) กล่าวคือ ประเทศส่วนใหญ่มีอัตราค่าจ้างที่แตกต่างกันสำหรับแรงงานเด็กหรือเยาวชน โดยอัตราค่าจ้างต่อปีจะค่อยๆ ลดลงตามอายุแรงงาน อัตราสำหรับแรงงานเด็กทุกคนที่ต่ำกว่าอายุแรงงานทั่วไป หรืออัตราค่าจ้างที่อิงตามหมวดหมู่ของแรงงานเด็กหรือเยาวชน เหตุผลที่แรงงานเด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มที่จะได้รับอัตราค่าจ้างที่แตกต่างกันนี้เป็นผลมาจากประสบการณ์ทำงานที่น้อยกว่าและทักษะยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่ซึ่งทำให้แรงงานเด็กหรือเยาวชนเหล่านี้ทำงานได้ไม่ดีเท่ากับลูกจ้างที่มีอายุมากกว่า ดังนั้น กิจกรรมต่าง ๆ ต้องหักค่าจ้างเพื่อชดเชยการผลิตที่ลดลงด้วยการจ่ายค่าจ้างที่น้อยลงหรืออีกทางเลือกหนึ่งอาจเป็นการลดการจ้างแรงงานเด็กหรือเยาวชน ซึ่งก็ถือเป็นการลดโอกาสในการทำงาน อัตราค่าจ้างที่ลดลงจะทำให้แรงงานเด็กหรือเยาวชนเข้ามาในตลาดแรงงานได้ง่ายขึ้น

6. การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับผู้ฝึกงานและเด็กฝึกงาน (Apprentices and Trainee Workers) กล่าวคือ ลูกจ้างผู้ที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือเด็กฝึกงานยังได้รับผลจากอัตราค่าจ้างที่ลดลงหรือได้รับการยกเว้นจากกฎค่าจ้างขั้นต่ำ เหตุผลหลักที่ได้ให้ไว้ข้างต้นมีความคล้ายคลึงกับเหตุผลในส่วนของแรงงานเด็ก เช่น แรงงานเด็กใช้ทรัพยากรของกิจกรรมต่างๆ มากกว่าสร้างผลงานให้กับบริษัท ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานกลุ่มนี้เป็นเรื่องจริงที่ต้องพิจารณาเนื่องจากมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับลูกจ้างที่เข้าฝึกอบรม ดังนั้น ค่าใช้จ่ายที่เสียไปกับการฝึกอบรมจึงจำเป็นต้องได้รับการชดเชยโดยการจ่ายค่าจ้างในระดับที่เหมาะสม บางประเทศอัตราค่าจ้างลดลงตามความสามารถในการทำงานของลูกจ้าง

7. การกำหนดอัตราค่าจ้างสำหรับลูกจ้างที่มีความพิการ (Worker with Disabilities) กล่าวคือ สมาชิกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ กฎหมายคุ้มครองแรงงานกำหนดข้อห้ามทั่วไปในการเลือกปฏิบัติใด ๆ บนพื้นฐานของความพิการ (Disability) เช่น สาธารณรัฐกาบอง สาธารณรัฐสังคมนิยมจอร์เจีย สาธารณรัฐไนเจอร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต สาธารณรัฐโปแลนด์แห่งเวเนซุเอลา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐคิวบา เป็นต้นมีหลักการสำหรับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คือ "หลักการจ่ายค่าจ้างที่เท่าเทียม" "Principle of Equal Pay for Equal Work" เป็นหลักการประกันสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีความพิการ สำหรับประเทศเบลเยียม มีการเจรจาข้อตกลงแห่งชาติ (National Collective Agreement) อย่างชัดเจนรับประกันแรงงานที่มีความพิการสำหรับค่าจ้างเท่ากับค่าตอบแทน

คงที่ โดยหนึ่งหรือมากกว่าสัญญาแรงงาน โดยทั่วไปที่ใช้ในหมวดหมู่การประกอบอาชีพที่คนงานคนพิการ สำหรับประเทศลักเซมเบิร์กค่าจ้างของลูกจ้างที่ความพิการอาจจะไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับหรือข้อตกลง สาธารณรัฐนิการากัวรัฐจะต้องรับประกันให้ลูกจ้างที่มีความพิการมีสภาพการทำงานเช่นเดียวกับลูกจ้างทั่วไป (International Labour office, 2014)

8. การกำหนดอัตราค่าจ้างสำหรับลูกจ้างทำงานไม่เต็มเวลา (Part Time) กล่าวคือสำหรับลูกจ้างที่ทำงานไม่เต็มเวลา (Part-Time) หรือลูกจ้างที่มีความสัมพันธ์แบบพิเศษต่อตลาดแรงงาน ส่วนใหญ่อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะถูกตัดออกจากสัดส่วนชั่วโมงการทำงานของลูกจ้าง หมายความว่า กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำรายเดือนหรือรายวันของลูกจ้างเหล่านี้จะน้อยกว่าลูกจ้างที่ทำงานเต็มเวลางานปกติเพราะทำงานไม่เต็มเวลา

กฎหมายรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทยและต่างประเทศ

1. กฎหมายรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทยวิวัฒนาการการกำหนดค่าจ้างในประเทศไทยสมัยมีการบัญญัติใช้กฎหมายแรงงาน จากหลักการที่ว่าลูกจ้างและนายจ้างสามารถตกลงต่อรองค่าจ้างกันได้ตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญานั้นโดยส่วนใหญ่ลูกจ้างจะตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ จนกระทั่งได้เกิดประมวลกฎหมายแรงงานฉบับแรกของราชอาณาจักรไทย คือพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ.2499 เป็นกฎหมายแรงงานที่รวบรวมบทบัญญัติเรื่องคุ้มครองแรงงานและมาตรการด้านแรงงานสัมพันธ์ไว้ โดยเฉพาะมาตรการควบคุมการกำหนดอัตราค่าจ้างให้เป็นธรรมมากขึ้น กล่าวคือ ยอมให้ฝ่ายลูกจ้างรวมตัวกันเจรจาต่อรองกับนายจ้างได้ ต่อมา พระราชบัญญัติได้ถูกยกเลิกในปี พ.ศ. 2501 ซึ่งมีการปฏิวัติเกิดขึ้นโดยการนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรและยกเลิกกฎหมายแรงงานฉบับนี้ โดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 19 ผลของการปฏิวัติในครั้งนี้ทำให้แรงงานได้รับผลกระทบกระเทือนหลายอย่าง จนกระทั่งได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ในปี พ.ศ.2507 โดยการนำของจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้ารัฐบาลมีการปรับปรุงนโยบายและกฎหมายแรงงานได้กระทำอย่างต่อเนื่องทำให้ภาวะด้านแรงงานดีขึ้นและในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลชุดนี้ได้ร่างพระราชบัญญัติแรงงานขึ้นมาอีกครั้งและได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายในปีนั้น คือ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2515 ซึ่งออกโดยอาศัย

อำนาจตามความในข้อ 2 และข้อ 13 เช่นเดียวกับประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2515 เป็นต้น ต่อมา ได้มีการออกกฎหมายและประกาศกระทรวงมหาดไทยขึ้นมามากหลายฉบับเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของแรงงาน อันเป็นผลให้ปัจจุบันการกำหนดอัตราค่าจ้างส่วนใหญ่จะยังเป็นไปโดยฝ่ายนายจ้างมีบทบาทและอำนาจต่อรองเพิ่มขึ้น และลูกจ้างได้รับความเป็นธรรมในการจ่ายค่าจ้างเพิ่มมากขึ้นเพราะวิวัฒนาการเกี่ยวกับการบริหารแรงงานในธุรกิจสมัยใหม่ที่รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศทำให้ลูกจ้างได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างค่าจ้างโดยการเข้าร่วมเจรจาต่อรองกับนายจ้างได้ (กาญจนาท เรืองรจิตปกรณ, 2535)

1. อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คณะกรรมการค่าจ้างต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 87 วรรค 1)

(1) การศึกษาข้อเท็จจริง ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คณะกรรมการค่าจ้างต้องศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่ ประกอบกับข้อเท็จจริงอื่น โดยคำนึงถึงดัชนีค่าครองชีพ อัตราเงินเฟ้อ มาตรฐานการครองชีพ ต้นทุนการผลิต ราคาของสินค้าและบริการ ความสามารถของธุรกิจ ผลผลิตภาพแรงงาน ผลผลิตขั้นมูลรวมของประเทศ และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (มาตรา 87 วรรค 1)

(2) การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คณะกรรมการค่าจ้างจะพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้ใช้เฉพาะกิจการงานหรือสาขาอาชีพประเภทใด เพียงใด ในท้องถิ่นใดก็ได้ (มาตรา 87 วรรค 2)

เมื่อได้ศึกษาข้อมูลและพิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้คณะกรรมการค่าจ้างประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 88 แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551)

2. อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ คณะกรรมการค่าจ้างต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 87 วรรค 3)

(1) การศึกษาข้อเท็จจริง ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ คณะกรรมการค่าจ้างต้องศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับใน

แต่ละอาชีพตามมาตรฐานฝีมือที่กำหนดไว้โดยวัดค่าทักษะฝีมือ ความรู้และความสามารถ แต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนด (มาตรา 87 วรรค 3)

(2) การกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ เมื่อได้ศึกษาข้อมูลและพิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้คณะกรรมการค่าจ้างประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 88)

3. การใช้บังคับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เมื่อประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือมีผลใช้บังคับแล้ว กฎหมายห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างน้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือที่กำหนด (มาตรา 90 วรรค 1) ทั้งนี้ ประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือดังกล่าว ให้ใช้บังคับแก่นายจ้างทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ (มาตรา 89 แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551)

พนักงานตรวจแรงงานมีหน้าที่ต้องส่งประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือให้นายจ้างที่อยู่ภายในข่ายบังคับ และนายจ้างมีหน้าที่ต้องปิดประกาศดังกล่าวไว้ในเปิดเผย เพื่อให้ลูกจ้างได้ทราบ ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้าง ตลอดระยะเวลาที่ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับ (มาตรา 90 วรรค 2)

4. อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา มีดังนี้

ตามที่คณะกรรมการค่าจ้างได้ออกประกาศอัตราค่าจ้างรายชั่วโมง สำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา ลงวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 เพื่อกำหนดอัตราค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา ชั่วโมงละ 30 บาท นั้น และคณะกรรมการค่าจ้างในคราวประชุมเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เห็นชอบให้มีการปรับปรุงอัตราค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม และมีความสอดคล้องกับสภาพการทำงานรายชั่วโมงในปัจจุบันของนักเรียน นิสิต และนักศึกษามากยิ่งขึ้น คณะกรรมการค่าจ้างจึงออกประกาศไว้ ดังนี้

(1) อัตราค่าจ้างรายชั่วโมง สำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา คณะกรรมการค่าจ้างได้ศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงภายใต้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน ซึ่งระบบการจ้างงานของบางสถานประกอบกิจการได้มีการจ้างงานรายชั่วโมงตามความจำเป็นและประเภทกิจการ ประกอบกับมีนักเรียน นิสิต และนักศึกษาที่ประสงค์จะหารายได้พิเศษ

เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและนโยบายกระทรวงแรงงานที่ได้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจ้างงานประเภทไม่เต็มเวลาของนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เป็นการจ้างงานนอกเวลาเรียนในช่วงเปิดภาคเรียนปกติ และในช่วงวันปิดภาคเรียน

(2) อัตราค่าจ้างรายชั่วโมง สำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานประกอบกิจการได้ใช้เป็นแนวทางในการจ่ายค่าจ้างให้แก่ นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปประสงค์จะทำงานประเภทไม่เต็มเวลา ในกิจการขายสินค้าและบริการลูกค้า งานวิจัยตลาด งานร้านอาหาร งานห้างสรรพสินค้า งานบริการในร้านสะดวกซื้อ และงานคลังสินค้า ซึ่งเป็นงานที่มีความปลอดภัยและไม่เสี่ยงอันตราย

(3) กำหนดอัตราค่าจ้างรายชั่วโมง สำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา ชั่วโมง 40 บาทโดยมีเงื่อนไขการจ้างงาน ลักษณะงาน และสถานที่ทำงานที่ห้ามมิให้นักเรียน นิสิต และนักศึกษาทำงาน ดังนี้

1. เงื่อนไขการจ้างงานประเภทไม่เต็มเวลา

1.1 การจ้างงานชนิดไม่เต็มเวลาของนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เป็นการจ้างงานนอกเวลาเรียนในช่วงเปิดภาคเรียน วันเรียนปกติไม่เกินวันละชั่วโมง วันหยุดเรียน วันหยุดประจำสัปดาห์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ไม่เกินวันละหกชั่วโมง และในช่วงวันปิดภาคเรียนไม่เกินวันละเจ็ดชั่วโมง สัปดาห์ละไม่เกินสามสัปดาห์

1.2 การแต่งกายในระหว่างทำงาน ให้ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดใน 3 ประการคือ แต่งเครื่องแบบนักเรียน นิสิต และนักศึกษา หรือแบบฟอร์มที่สถานประกอบกิจการจัดให้แต่ให้มีป้ายสัญลักษณ์ที่แสดงว่าเป็นนักเรียน นิสิต และนักศึกษาทำงานประเภทไม่เต็มเวลา

1.3 สถานประกอบกิจการต้องจัดให้นักเรียน นิสิต และนักศึกษาที่ทำงานติดต่อกันมาแล้วไม่เกิน 4 ชั่วโมง ต้องจัดให้มีเวลาพักไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง และใน 4 ชั่วโมงต้องให้นักเรียน นิสิต และนักศึกษาได้มีเวลาพักอีกตามที่นายจ้างกำหนด

1.4 ห้ามมิให้สถานประกอบกิจการเรียกหรือรับหลักประกันจากนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เช่น เงินประกัน ยึดบัตรประชาชน/ประจำตัวนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เป็นต้น

สถานที่เล่นการพนัน สถานเต้นรำ รำวง หรือรอกเงย เป็นปกติธุระประเภท ที่มีและประเภทที่ไม่มีคูบริการ สถานที่ที่มีอาหาร เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ น้ำชา หรือ เครื่องดื่มอย่างอื่น จำหน่ายและบริการโดยมีผู้บ่าวสำหรับปรนนิบัติลูกค้า สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า สถานที่ที่มีอาหาร เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือเครื่องดื่ม อย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น มีดนตรี มีการแสดง การ ร้องเพลงประกอบดนตรี มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น ยินยอมให้มีการนั่งกับลูกค้า หรือ ร้องเพลงกับลูกค้า เป็นต้น

กรณีนักเรียน นิสิต และนักศึกษาเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายระหว่างการทำงาน นายจ้างจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(4) อัตราค่าจ้างรายชั่วโมง สำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เป็นข้อเสนอแนะ ให้กับสถานประกอบกิจการได้ใช้เป็นแนวทางในการจ่ายค่าจ้างให้กับนักเรียน นิสิต และ นักศึกษาที่ทำงานประเภทไม่เต็มเวลา โดยจะไม่ครอบคลุมถึงนักเรียน นิสิต และนักศึกษาที่ ฝึกงานในสถานประกอบกิจการที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนที่สถาบันกำหนด ไว้ รวมทั้งที่ทำงานประจำ (พนักงานทั่วไป)

(5) ประกาศคณะกรรมการค่าจ้างฉบับนี้ ให้สถานประกอบกิจการใช้เป็นข้อเสนอแนะ ในการจ่ายค่าจ้างให้กับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 เป็นต้น ไป

2. กฎหมายรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของสหราชอาณาจักร (United Kingdom)

1) กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำแห่งชาติ ค.ศ. 1999 (National Minimum Wage ค.ศ. 1999) กฎหมายแรงงานขั้นต่ำของสหราชอาณาจักรมีขึ้นในปี ค.ศ.1999 ถือเป็นการ เปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงานของสหราชอาณาจักร ก่อนหน้านี้นี้มีการใช้แผนระดับค่าจ้างขั้นต่ำ ในภาคอุตสาหกรรม (Industry-Specific) ที่กำหนดโดยสภาค่าจ้าง (Wage Councils) แต่ หลังจากมีแรงกดดันทางการเมืองอันรุนแรงที่เริ่มขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1960 แผนดังกล่าวจึงถูก ล้มเลิกไปในปี ค.ศ.1993 ตั้งแต่วางปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา สหภาพแรงงานสหราชอาณาจักร (British Trade Union) ได้สูญเสียการสนับสนุนอย่างมาก จากปี ค.ศ. 1979 ถึง ปี ค.ศ. 2007 อัตราค่าจ้างองค์กรลดจากร้อยละ 50 ลงมาถึงร้อยละ 28 และการครอบคลุมของข้อตกลง

ร่วมกัน (Collective Agreements) ได้ตกต่ำจากร้อยละ 70 ลงมาถึงประมาณร้อยละ 35 ในช่วงเวลาเดียวกัน ระหว่างช่วงสองทศวรรษดังกล่าวก่อนรัฐบาลพรรคแรงงาน (Labour Government) เข้ามามีอำนาจ ความเหลื่อมล้ำด้านค่าจ้างได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับความยากจนภายในและภายนอกตลาดแรงงาน การขาดการป้องกันสำหรับลูกจ้าง ในรูปแบบข้อตกลงร่วมกัน (Collective Agreements) ทำให้เกิดแรงกดดันให้มีการบัญญัติกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำขึ้น กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำแห่งชาติ (National Minimum Wage) ปี ค.ศ. 1998 ถือเป็นหนึ่งในกฎหมายฉบับแรกๆ ที่ออกโดยพรรคแรงงานใหม่ภายใต้การนำของนายโทนี แบลร์ (Tony Blair) ที่ทำให้เกิดการกำหนดระบบค่าจ้าง (Wage System) ระบบแรกในประเทศ ซึ่งมีผลต่ออุตสาหกรรมทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามระบบค่าจ้างที่กำหนดขึ้นต้องเผชิญกับแรงต่อต้านจากองค์กรนายจ้าง (Employees Organization) บางส่วนและจากรัฐสภา (Parliament) (Brown, W., 2009)

1) การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Determination of the minimum wage) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำถูกกำหนดเป็นกฎหมายตามคำแนะนำคณะกรรมการค่าจ้างขั้นต่ำ (Low Pay Commission, 2005) โดยอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะถูกกำหนดตามชั่วโมงและตามความแตกต่างระหว่างแรงงานเด็ก (Younger) และลูกจ้างซึ่งประสบการณ์ (Experience Worker) มีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับผู้ใหญ่ (Adults) ซึ่งอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป และอัตราค่าจ้างสำหรับลูกจ้างเด็ก ซึ่งอายุต่ำกว่า 16 ปี และลูกจ้างเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่า 16 ปีและเป็นนักศึกษาฝึกงาน (Apprentice) ซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับการยกเว้นจากกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำนี้ (Government United Kingdom, 2019)

หลังจากการเสนอแผนค่าจ้างขั้นต่ำจนกระทั่งเดือนตุลาคม ค.ศ.2004 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีการเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าระดับค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานผู้ใหญ่ (Adults worker) (Line Eldring and Kristin Alsos, 2012) จากปี ค.ศ. 1999 ถึงปี ค.ศ. 2004 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับแรงงานผู้ใหญ่เพิ่มจากร้อยละ 47.6 ไปเป็นร้อยละ 48.5 ของค่าจ้างเฉลี่ยกลางแต่มีการลดลงมาเป็นร้อยละ 46 ในปี ค.ศ.2010 ลูกจ้างสหราชอาณาจักรคนงานส่วนใหญ่อายุ 16 ปีขึ้นไป ซึ่งมีสิทธิได้รับค่าจ้างขั้นต่ำแห่งชาติ โดยค่าจ้างขั้นต่ำครอบคลุมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นงานประจำที่ทำงานให้กับหน่วยงานหรือในการทำสัญญาระยะสั้น ลูกจ้างซึ่งไม่ได้รับการคุ้มครองโดยอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแห่งชาติ คือ

1) ลูกจ้างซึ่งอายุต่ำกว่า 16 ปี (Workers Under the Age of 16)
2) พี่เลี้ยงเด็กซึ่งพักอาศัยกับครอบครัวและไม่ได้จ่ายค่าที่พักหรืออาหาร (Au-Pairs and Nannies if they are living with a family and not paying for accommodation or meals)

3) ลูกจ้างชั่วคราว (Self-Employed People)
4) สมาชิกของกองทัพ (Members of the Armed Forces)
5) ลูกจ้างซึ่งเป็นอาสาสมัคร (Voluntary Workers)
6) การฝึกอบรมบางอย่างเกี่ยวกับแผนการของรัฐบาล (Some Trainees on Government Schemes) (Local Citizens Advice, 2015)

ในปี ค.ศ.2019 ค่าจ้างขั้นต่ำแห่งชาติของสหราชอาณาจักรได้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

1) สำหรับลูกจ้างซึ่งอายุ 25 ปี หรือ 25 ปีขึ้นไป ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 8.21 เหรียญต่อชั่วโมง

2) สำหรับลูกจ้างซึ่งอายุ 21 ปี ถึง 24 ปี ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 7.70 เหรียญต่อชั่วโมง

3) สำหรับลูกจ้างซึ่งอายุ 18 ปี ถึง 20 ปี ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 6.15 เหรียญต่อชั่วโมง

3) สำหรับลูกจ้างซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 4.35 เหรียญต่อชั่วโมง

4) สำหรับลูกจ้างเด็กฝึกงาน (Apprentice) ซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือเพิ่งเริ่มฝึกงานเป็นปีแรก ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 4.35 เหรียญต่อชั่วโมง (Government United Kingdom, 2019)

กฎหมายของสหราชอาณาจักรไม่กำหนดกระบวนการในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Determine Process) ดังนั้น รัฐบาลจึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างกฎหมายที่ต้องได้รับการอนุมัติจากสภาทั้งสองฝ่าย แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติมีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทุกปี รวมถึงการที่รัฐบาลได้เชิญคณะกรรมการค่าจ้างขั้นต่ำ (Low Pay Commission) มาให้ข้อเสนอแนะในรูปแบบการศึกษาและการประเมิน คำแนะนำของคณะกรรมการ

(Commission's Recommendation) นำไปสู่การสร้างพื้นฐานสำหรับการร่างกฎหมายของ
รัฐสภาและท้ายที่สุดรัฐบาลได้ทำตามคำแนะนำดังกล่าว (Local Citizens Advice, 2015)

2) การบังคับใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wage Enforcement)

ตามหลักการลูกจ้างแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการแจ้งการฝ่าฝืนกฎหมาย
ค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wage Act) และสามารถส่งเรื่องร้องเรียนไปยังศาลได้นอกจากนั้น
ลูกจ้างยังสามารถขอความช่วยเหลือจากรัฐและจากผลบังคับใช้ได้ ความรับผิดชอบในการ
บังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาษีของสหราชอาณาจักร (British
Tax Authorities) (ภาษีรายได้ภายในประเทศ) (Inland Revenue) คณะกรรมการด้านภาษี
(Tax Directorate) ได้จัดตั้งสายด่วนโทรศัพท์ให้ลูกจ้างและผู้อื่นสามารถรายงานข้อร้องเรียน
เมื่อนายจ้างที่ฝ่าฝืนกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำได้ นอกจากนี้ กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำยังมีข้อกำหนดให้
มีการก่อตั้งสำนักงานตรวจสอบเพื่อตรวจสอบข้อร้องเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ หรือเพื่อดำเนินการ
ตรวจสอบตามสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า พนักงานตรวจสอบดังกล่าวมี
อำนาจกว้างขวางในการตรวจสอบค่าจ้าง มีหน้าที่แนะนำนายจ้างในเรื่องวิธีการปฏิบัติตาม
กฎหมายและตรวจสอบว่านายจ้างจ่ายค่าจ้างตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ในกรณีรุนแรง
มากพนักงานตรวจสอบอาจนำเรื่องเข้าสู่ศาลแทนลูกจ้างที่ได้รับความเดือดร้อนได้ (Local
Citizens Advice, 2015)

สรุป

ปัจจุบันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เป็นอัตราที่กำหนดตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 (มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1
เมษายน พ.ศ. 2555 และ (ฉบับที่ 7) ลงวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2555 (มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1
มกราคม พ.ศ. 2556 (ค.ศ.2013)) กำหนดเป็นอัตราเดียวทั่วประเทศ คือ อัตราวันละ 300 บาท
ในวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2559 (ค.ศ.2016) ได้มีการประกาศใช้ค่าจ้างขั้นต่ำใหม่ ฉบับที่ 8 โดย
ได้แบ่งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำออกเป็น 4 อัตรา แบ่งเป็นกลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มที่ 1 ถึง กลุ่มที่ 4
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่วันละ 300 บาท ถึง 310 บาท และต่อมาเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ.
2561 และมีมติเห็นชอบให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อใช้บังคับแก่นายจ้างและลูกจ้างทุกคน

โดยให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 8) ลงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2559 และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2561 ได้แบ่งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำออกเป็น 7 อัตรา แบ่งเป็นกลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มที่ 1 ถึง กลุ่มที่ 8 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่วันละ 308 บาท ถึง 330 บาท อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม และมีความสอดคล้องกับสภาพการทำงานรายชั่วโมงในปัจจุบันของนักเรียน นิสิต และนักศึกษามากยิ่งขึ้นจึงปรับค่าจ้างเป็นชั่วโมงละ 40 บาท จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยไม่มีการกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเริ่มต้นสำหรับแรงงานไร้ฝีมือหรือแรงงานเด็กอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมแรงงานภายในประเทศเหล่านั้นเพราะลูกจ้างที่มีประสบการณ์กับไม่มีประสบการณ์หากมีการเริ่มต้นทำงานพร้อมกันย่อมสร้างความไม่เป็นธรรมต่อระบบแรงงานโดยรวมของประเทศนั้น ๆ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำแห่งชาติ ค.ศ. 1999 ของสหราชอาณาจักรที่กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามเกณฑ์อายุและประสบการณ์การทำงานของลูกจ้าง กล่าวคือ สำหรับลูกจ้างซึ่งอายุ 25 ปี หรือ 25 ปีขึ้นไป ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 8.72 เหรียญต่อชั่วโมง ลูกจ้างซึ่งอายุ 21 ปี ถึง 24 ปี ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 7.70 เหรียญต่อชั่วโมง ลูกจ้างซึ่งอายุ 18 ปี ถึง 20 ปี ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 6.45 เหรียญต่อชั่วโมง ลูกจ้างซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 4.55 เหรียญต่อชั่วโมง และลูกจ้างเด็กฝึกงาน (Apprentice) ซึ่งอายุต่ำกว่า 19 ปี หรือเพิ่งเริ่มฝึกงานเป็นปีแรก ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ 4.15 เหรียญต่อชั่วโมง จะเห็นได้ว่าการกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่แตกต่างสำหรับลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงานที่มีประสบการณ์ หรือลูกจ้างที่ผ่านการฝึกอบรมกับลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงานที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมหรือลูกจ้างไร้ฝีมือที่เพิ่งเริ่มต้นทำงาน หากประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีการกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำโดยมีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับลูกจ้างหรือแรงงานไร้ฝีมือ ลูกจ้างหรือแรงงานที่ต้องผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือ และลูกจ้างหรือแรงงานที่มีฝีมือที่แตกต่างกันย่อมก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่นายจ้างหรือสถานประกอบการในเรื่องการกำหนดต้นทุนในการประกอบธุรกิจ อันเป็นการส่งเสริมระบบแรงงานภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนมั่นคงต่อไป

สำหรับแรงงานในประเทศไทยได้กำหนดให้จ่ายค่าจ้างขั้นต่ำเป็นรายวัน ต่างกับสหราชอาณาจักรที่กำหนดให้การจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำเป็นรายชั่วโมง จะเห็นได้ว่า ซึ่งการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำแต่ละรูปแบบมีวัตถุประสงค์ทางการปฏิบัติงานที่ต่างกันไม่ว่าจะเป็นการกำหนดให้มีการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำเป็นรายชิ้นงาน เป็นการกระตุ้นลูกจ้างให้ทำงานได้ผลผลิตจำนวนมาก เพื่อต้องการได้รับค่าตอบแทนมากขึ้น หรือการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำเป็นรายชั่วโมง จะกระตุ้นลูกจ้างให้เก็บชั่วโมงการทำงานให้ได้มากที่สุดเพื่อค่าตอบแทนที่สูงขึ้นตามชั่วโมงการทำงาน ส่วนรูปแบบการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำเป็นรายเดือนอาจจะไม่กระตุ้นการทำงานของลูกจ้างได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่การจ้างงานในลักษณะใด ๆ ถ้ามีการกำหนดเป้าหมายของผลงานที่ชัดเจนควบคู่กันไปหรือที่เรียกว่าตัวชี้วัดคุณภาพผลงานจะช่วยให้การปฏิบัติหรือการทำงานของลูกจ้างบรรลุเป้าหมายหรือมีประสิทธิภาพการทำงานที่ดีขึ้นได้

จากการศึกษามีข้อเสนอแนะว่า

1. ประเทศไทยควรกำหนดรูปแบบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามเกณฑ์อายุ และแตกต่างกันสำหรับแรงงานที่มีประสบการณ์ หรือแรงงานที่ผ่านการฝึกอบรมกับแรงงานที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม หรือแรงงานไร้ฝีมือที่เพิ่งเริ่มต้นทำงาน
2. ประเทศไทยควรกำหนดให้การจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำเป็นการจ่ายค่าจ้างรายชั่วโมงเพราะการกำหนดให้จ่ายค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงเป็นการกระตุ้นให้ลูกจ้างทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อเก็บชั่วโมงการทำงานให้มาก โดยมีการกำหนดเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของลูกจ้างในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

กาญจนาท เรืองจิตปกรณ. (2535). แรงงานสัมพันธ์และการจัดการธุรกิจอุตสาหกรรม.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธีระ หงส์เจริญ. (2524). ค่าจ้างตามกฎหมายแรงงาน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง. (2555). อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับนักเรียน นิสิต และ

นักศึกษา. เข้าถึงได้จาก <https://www.forest.go.th/suratthani11/wp-content/uploads/sites/46/2016/05/Matra74-3-001.pdf>

Brown, W. (2009). The Process of fixing the British National Minimum Wage 1997-2007. *British Journal of Industrial Relation*, 47(2), 429-443.

Government United Kingdom. (2019). National Minimum Wage and National Living Wage rates. Retrieved from <https://www.laisinterstudy.com/guide/knowledge-station>.

International Labour office. (2014). Minimum Wage System (International Labour Conference 130 rd Session). Geneva: International Labour Organization.

Line Eldring and Kristin Alsos. (2012). European Minimum Wage: A Nordic Outlook (Fafo-report).

Local Citizens Advice. (2015). 10th.ed June. This fact sheet was last updated. 1.

Low Pay Commission. (2005). National Minimum Wage. Retrieved from <http://www.loepay.gov.uk/lowpay> 2005

การลดการกำหนดความผิดอาญาในประเทศไทย*

DE-CRIMINALIZATION IN THAILAND

นคร วัลลิภากร

Nakorn Wallipakorn

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

Dhurakij pundit University, Thailand

E-mail: Khunjack.za@gmail.com

บทคัดย่อ

การกำหนดความผิดอาญาของกฎหมายอาญาในการคุ้มครองสังคม เพื่อประโยชน์ของการอยู่ร่วมกันในสังคม กฎหมายอาญาจึงเป็นเครื่องมือในการรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งสภาพบังคับใช้อาจได้แก่ โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย และมาตรการอื่นๆ ตามกฎหมาย โดยเฉพาะโทษที่ใช้ทางอาญา ซึ่งมีผลกระทบต่อบุคคลสูงมาก การกำหนดกฎหมายอาญาจึงต้องมีนโยบายทางนิติบัญญัติที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายอาญาอย่างมีดุลยภาพ และกำหนดเท่าที่จำเป็น ซึ่งอยู่ภายใต้หลักนิติธรรมหรือหลักนิติรัฐ ตามหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สำหรับประเทศไทยเราพบว่าในระดับดุลยภาพของการกำหนดกฎหมายอาญาออกมาบังคับใช้มีมากจนเกินความจำเป็น ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ที่เป็นผลตามมาคือ พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ จะต้องรับทำคดีจำนวนมากในการบังคับใช้กฎหมายอาญาเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาล ซึ่งทำให้คดีอาญาเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผู้ต้องขังล้นเรือนจำ เป็นผลมาจากการกำหนดความผิดอาญามากเกินไป ปัญหานี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ยังมีอีกหลายประเทศที่มีสถานการณ์เดียวกัน แนวทางในการแก้ไขคือ การลดทอนความผิดอาญาที่ไม่จำเป็นลง โดยมีการทบทวนกฎหมายที่มีมาก่อนหน้านี้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกความผิดอาญาเสีย ในเรื่องที่ไม่สมควรเป็นความผิดอาญา เช่น ความรับผิดชอบอาญาบางประเภท ตลอดจนการถ่ายโอนภาระงานที่ไม่ควรใช้ความผิดอาญาไปยังงานฝ่ายปกครอง หรือมาตรการทางกฎหมายปกครอง ที่เหมาะสมกว่าอันเป็นการลดการใช้กฎหมายอาญาที่ก่ออันตรายต่อบุคคลในสังคม เพื่อให้เกิดการใช้กฎหมายอาญาเท่าที่จำเป็นอย่างมีดุลยภาพภายใต้หลักนิติธรรมหรือหลักนิติรัฐต่อไป

* Received 22 October 2019; Revised 28 November 2019; Accepted 24 December 2019

คำสำคัญ: การลดการกำหนดความผิด, ความผิดอาญา, ประเทศไทย

Abstract

The criminal offenses, as the tools to protect the peace and the public order of the society have high impact to the individuals. Therefore, the legislative policies regarding the criminal offenses should be initiated in the balance and necessary manner, under the rule of law, the Rechtsstaat, human rights, and human dignity principles. According to the study, in Thailand, there are a large volume of the criminal cases, causing the excessive burdens to the administrative offices, the polices, and the courts, as well as causing the overcrowding problem in the prisons. These are the results of the enforcement of the unbalanced and unnecessary criminal laws. It is to be noted that this problem does not occur only in Thailand but in various nations. The solution of such problem is to decriminalize the unnecessary offenses, by reviewing the existed criminal offenses and amending or abolishing those that should not be the criminal offenses. In addition, there should be the transfer of the duties which are not the crimes to the other administrative functions, to implement the administrative measures. These shall lead to the reduction of the harm derived from the enforcement of the criminal laws towards the people in the society, and shall enhance the balanced and necessary implementation of the criminal laws under the rule of law and the Rechtsstaat.

Keywords: Reduction of the Assignment of Offenses, Criminal Offenses, Thailand

บทนำ

ในประเทศไทยพบว่ามีกำหนดความผิดอาญามากเกินไปกว่าคุณลักษณะของ บทบาทของกฎหมายอาญา และเป้าหมายของกฎหมายอาญาที่มุ่งคุ้มครองปัจเจกชนและการ คุ้มครองสังคม ส่งผลให้คนในสังคมต้องถูกดำเนินคดีอาญาได้ง่ายโดยไม่จำเป็น ซึ่งกระทบต่อ

ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม และเป็นภาระกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่ต้องขยายโตขึ้นเพื่อรองรับและใช้งบประมาณมากขึ้นโดยไม่ก่อประโยชน์ใดๆ กับคนและสังคมเลย กลับก่อภัยจากการใช้อำนาจรัฐที่เกินขอบเขตของบทบาทของกฎหมายอาญาที่เหมาะสมด้วย คุณภาพของการคุมคุ่มครองสังคม นโยบายปราบปรามอาญากรรม (Crime Control Model) จึงต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม (Due Process) และกำหนดความผิดอาญาด้วยความระมัดระวัง มิฉะนั้นจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในประเทศในบางลักษณะของการกระทำที่ไม่สมควรเป็นความผิดอาญา

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร ได้ให้ความหมายของกฎหมายอาญาไว้ว่า (คณิต ฒ นคร, 2560)

“กฎหมายอาญาคือ บรรดากฎหมายทั้งหลายที่ระบุถึงความผิดอาญา โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัยและมาตรการบังคับทางอาญาอื่น และเป็นกฎหมายที่กำหนดให้ความผิดอาญาเป็นเงื่อนไขของการใช้โทษวิธีการเพื่อความปลอดภัยและมาตรการบังคับทางอาญาอื่นนั้น” (Hans-Heinrich Jescheck, 1988)

ภารกิจของกฎหมายอาญา มีภารกิจในการคุมคุ่มครองสังคม ภารกิจในการปราบปราม และในการป้องกันการทำความผิด และภารกิจในการคุมคุ่มครองคุณธรรมทางกฎหมายและในการคุมคุ่มครองคุณภาพของการกระทำ (คณิต ฒ นคร, 2560)

การกำหนด “ความผิดอาญา” มีความสำคัญมาก เพราะมีผลกระทบต่อเนื้อตัวร่างกาย สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ การกำหนดความผิดอาญาจึงต้องใช้เฉพาะกับการกระทำที่เป็นอาชญากรรมเท่านั้น และ “เท่าที่จำเป็น” กล่าวคือ ถ้ากำหนดความผิดอาญาเกินความจำเป็น ก็จะมีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล หลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กระบวนการยุติธรรม สังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายนานับประการ ดังที่ปรากฏจากนโยบายการใช้กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปราบปรามผู้เสพ ผู้ครอบครองเพื่อเสพ ซื้อง่ายเพื่อเสพ ในปัจจุบัน การทำแท้ง คำประเวณี การพนัน และยาเสพติด หรือความผิดที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและการค้า ได้แก่ เสพสุรายาเมา หรือความผิดเกี่ยวกับเช็ค ความผิดฐานเดินขบวนหรือก่อให้เกิดความไม่สงบ เป็นต้น (Andrew Ashworth, 2009)

เนื้อหา

การบังคับใช้กฎหมายอาญาที่มากเกินไป

การใช้กฎหมายอาญาที่มากเกินไป เป็นอุปสรรคพื้นฐานที่สำคัญ การใช้กฎหมายอาญาที่มากเกินไปเป็นปัญหามาจากการร่างกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ ประการที่สอง เกิดจากการเรียนการสอนวิชาการกฎหมายอาญา ที่เน้นการสอนและตีความกฎหมายและความหมายของอาชญากรรมไว้อย่างกว้าง ทำให้เกิดสภาวะการใช้กฎหมายอาญาที่มากเกินไป ทำให้เกิดความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมเพราะมีปริมาณคดีมากกว่าคุณภาพของการดำเนินคดี ซึ่งลดคุณค่าของบทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติฐานความผิดจำนวนมากเกินไป และความยากในการจะนำกฎหมายมาใช้ทั้งหมดหรืออย่างชัดเจน (Smith F. Stephen, 2012)

ในสหรัฐอเมริกามีการโต้เถียงในเรื่องกระบวนการบังคับใช้กฎหมายอาญาที่มากเกินไปเช่นกัน ที่ประชุมของสภาองเกรส ครั้งที่ 111 และ 112 ได้แนวทางในการจำกัดความขอบเขตของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มากเกินไป (Defining the Problem and Scope of Over-Criminalization and Over-Federalization Hearing before the Over-Criminalization Task Force of 2013, The Committee on the Judiciary, House of Representatives 113th Congress, First Session, June 1, 2013 Serial No.113-44) ปัจจุบัน United States Code ได้บัญญัติฐานความผิดอาญาไว้กว่า 4,500 ฐานความผิด ที่ถือเป็นความผิดอาญาระดับประเทศ (Federal Crimes) และมีกฎหมายแห่งกฎหมายลำดับรองออกมาขยายความอีกเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการลดการบังคับใช้กฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกา เป็นการกำหนดถึงแนวทางและการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอาญาที่มากเกินไป มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อลดจำนวนบุคคลที่เข้าสู่เรือนจำ ลดงบประมาณที่จะต้องใช้กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและภาคประชาสังคมที่ต้องเข้ามารับภาระ ตัวอย่างหนึ่งในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายอาญาในคดียาเสพติด เป็นบทบัญญัติของรัฐบาลกลาง (Federal Law) กว่า 195 เรื่อง มีผู้กระทำความผิดกว่าร้อยละ 34 หรือกว่า 75,000 คน ถูกจองจำในเรือนจำส่วนกลางของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสภาพแออัดมาก (Scott C. Robert, 2014)

สำหรับในประเทศไทย มีบทเรียนนำศึกษาหลายเรื่องที่น่าสนใจ เช่น กรณีเกี่ยวกับกัญชา มีความพยายามที่จะนำพืชกัญชากอกจากยาเสพติดประเภทที่ 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 เนื่องจากมีผลงานวิจัยทางการแพทย์อ้างอิงจากงานวิจัยทางการแพทย์ในสหรัฐอเมริกา ว่ากัญชารักษาโรคยาเสพติดประเภทเฮโรอีนรวมถึงฝิ่น กัญชาปลอดภัยกว่า กาแฟ บุหรี่ เหล้า มอร์ฟิน แต่กฎหมายไทยกำหนดให้กัญชาเป็นสิ่งผิดกฎหมายอาญา จึงได้มีความพยายามเสนอการแก้กฎหมายยาเสพติดให้กัญชาและกระท่อมออกจากรายการยา

เสพติด และให้วางระบบการใช้ “กฎหมายการแพทย์” รวมถึงพืชกระท่อม โดยเน้นในรูปแบบของสมุนไพร (สมยศ กิตติมั่นคง, 2559) ซึ่งปัจจุบันได้มีการลดทอนความผิดอาญาเกี่ยวกับกัญชาลงไปได้มากในประเทศไทย

นอกจากนั้นยังมี กรณีความผิดเกี่ยวกับเช็ค ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 จึงกำหนดให้ความผิดต่อเช็คยังเป็นความผิดทางอาญาด้วย กรณีการค้ำมนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกาศและเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2551 เป็นต้นมา ปัจจุบันนี้รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 บังคับใช้แล้ว โดยเน้นมาตรการป้องกันและปราบปรามที่เคร่งครัดขึ้น รวมถึงการเพิ่มโทษให้สูงขึ้นด้วย สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นภาพของประเทศไทยที่ว่า เราใช้การมาตรการทางกฎหมายทางอาญาที่รุนแรงในการดำเนินการกับความผิดฐานค้ามนุษย์อยู่ กรณีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พบว่า ในคดีลิขสิทธิ์และเครื่องหมายการค้า เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญามักเลือกดำเนินคดีอาญา คดีทรัพย์สินทางปัญญาส่วนใหญ่เป็นคดีอาญา ทั้งที่ส่วนใหญ่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชน (กฤษฎา ศุภวรรณะกุล, 2556)

ผลจากการมีกฎหมายอาญาที่มาก คือ นักโทษล้นเรือนจำ

นักโทษล้นคุกหรือผู้ต้องขังล้นเรือนจำในประเทศไทยนับเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทำให้ประเทศไทยติดอันดับต้นๆ ของโลก ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศและแสดงให้เห็นถึงการผิดพลาดของการกำหนดความผิดอาญามากเกินไปอย่างเห็นได้ชัดเจน ความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นผลมาจากที่ผู้กระทำไม่ว่าจะเป็นคดีเล็กคดีใหญ่ คดีที่ศาลยังไม่ตัดสินเด็ดขาด จะถูกส่งเข้าเรือนจำเป็นส่วนใหญ่ เป็นผลให้ประเทศไทยมีอัตราส่วนของผู้ต้องขังต่อประชากร 100,000 คน สูงกว่าประเทศอื่นๆ มาก และประเภทคดีที่มีผู้ต้องขังและนักโทษเด็ดขาดรวมกันมากที่สุด ก็คือ คดียาเสพติด ถือว่ามากกว่าร้อยละ 80 ของนักโทษทั้งหมด

ภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อการเลี้ยงดูผู้ต้องโทษจำคุกเป็นจำนวนมากไม่ว่าต่อวัน ต่อเดือน และต่อปี ตลอดทั้งค่าใช้จ่ายส่วนตัวให้กับผู้ต้องขังทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาหรือนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ตลอดทั้งค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเรือนจำและทัณฑสถานกว่า 100 แห่งทั่วประเทศ ค่าก่อสร้าง

และซ่อมบำรุงเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ ตลอดทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องจัดให้มีในระหว่างต้องโทษ ด้วยระบบของไทยเรา รัฐต้องจ่ายให้ทุกอย่าง การกำหนดความผิดอาญาหลายๆ แล้วเอาคนไปขังไว้นานๆ โดยต้องใช้ภาษีของคนส่วนใหญ่ของประเทศในการเลี้ยงดูทั้งหมดทุกเรื่อง จึงเป็นเรื่องที่ไม่พึงกระทำอย่างยิ่ง

แนวทางในการแก้ไขปัญหากำหนดกฎหมายอาญาที่มากเกินไป

การแก้ไขปัญหากำหนดกฎหมายอาญาที่มากเกินไปต้องกระทำหลายแนวทาง ประกอบกันไปด้วยดังนี้

ประการแรก สิ่งแรกเมื่อกลับพิจารณาประเทศไทยในเรื่องนี้ คือนโยบายทางนิติบัญญัติของเราต้องเปลี่ยนแปลง โดยการออกกฎหมายอาญาต้องเป็นไปตามปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายอาญาอย่างแท้จริงเท่านั้น

นอกจากนั้นพบว่าโครงสร้าง องค์กร และขั้นตอนในการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและในภาพรวมของประเทศ ขั้นตอนในการเสนอร่างกฎหมายมีหลายขั้นตอนและไม่สามารถกำหนดกรอบระยะเวลาที่สามารถคาดการณ์ได้โดยเริ่มจากฝ่ายบริหาร ตั้งแต่หน่วยงานเจ้าของเรื่องระดับกรม ระดับกระทรวง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฝ่ายกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมของ ค.ส.ช.องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนภาคประชาสังคม และองค์กรเอกชน ส่งผลให้ในการเสนอร่างกฎหมายส่วนใหญ่ขาดทิศทางการออกกฎหมายในภาพรวม ขาดการบูรณาการเกิดความซ้ำซ้อนและล่าช้า ขาดการศึกษาถึงเหตุผลความจำเป็นและผลกระทบในการออกกฎหมายอย่างเป็นวิชาการ ขาดการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่ประกาศใช้บังคับแล้ว ขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง หลายฉบับมีประเด็นปัญหาความขัดแย้งในวงกว้างทั้งในหน่วยงานของรัฐด้วยกันและระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคประชาชน และไม่สามารถหาข้อยุติเพื่อนำไปสู่การออกกฎหมายมาใช้บังคับได้ (วัลลภ นาคบัว, 2559)

ประการที่สอง ต้องมีการทบทวนกฎหมายอาญาที่ประกาศมาก่อนหน้านี้ทั้งหมดว่าเรื่องได้เป็นไปตามปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายอาญาอย่างแท้จริงให้คงไว้ เรื่องใดที่เกิดบทบาทหรือกรอบของความผิดอาญาให้รับยกเลิกกฎหมายมาตรานั้น หรือกฎหมายนั้นเสียกรณีต้องออกกฎหมายเพื่อปรับแก้หรือออกฉบับใหม่ก็ให้ดำเนินการทันที

การทบทวนกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ซึ่งบังคับใช้อยู่ทั้งสิ้น 350 ฉบับ ว่าฉบับใดไม่จำเป็นต้องมีโทษทางอาญาก็ให้ยกเลิก รวมถึงทบทวนว่าความผิดที่เป็นส่วนตัว เช่น การหมิ่นประมาท การใช้เชื้ค หรือละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบางอย่าง ควรมีโทษอาญาหรือไม่ (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ, 2557) การยกเลิกกฎหมายที่มีโทษอาญาที่มีลักษณะเป็นความผิดอาญาในข้อห้าม ในหลายเรื่อง ที่มีลักษณะเป็นการที่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่ต้องการอำนาจที่ไม่จำเป็นและสร้างภาระให้กับประชาชนออกเสีย รวมถึงคดีทรัพย์สินทางปัญญา ความล้มเหลวทางการค้า ซึ่งองค์การการค้าโลก (WTO) บอกว่าเป็นความรับผิดชอบทางแพ่ง แต่ไทยเรากลับเป็นโทษทางอาญาเสียหมด

ในส่วนแนวคิดที่จะการยกเลิกกฎหมายบางเรื่องนั้น เคยมีแนวความคิดที่เสนอให้ยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็นให้มีโทษอาญา เพราะกฎหมายที่กำหนดโทษทางอาญาประกาศใช้แล้วแต่ไม่มีสภาพบังคับประชาชนคิดว่าทำแล้วไม่ผิดกฎหมาย ทำให้กฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ ส่วนคดีที่ไม่มีเหยื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ถึงสองในสามของทั้งหมด ได้แก่ คดียาเสพติด คดีหลบหนีเข้าเมือง และคดีการพนัน ถ้าเราสามารถลดปริมาณคดีประเภทดังกล่าวโดยการกระทำใดๆที่ไม่ควรเป็นอาญาก็ออกไป ทำให้ศาลพิจารณาคดีอาญาที่แท้จริง เพียงร้อยละ 30 เท่านั้น ดังนั้น พื้นที่ในกระบวนการยุติธรรมจะมากขึ้น สิ่งที่จะเป็นคดีอาญาที่แท้จริงก็จะเข้ามา (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2557)

ประการที่สาม จัดให้ผู้ที่ต้องโทษอาญาจากกฎหมายที่เกินขอบเขตของปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายอาญาอย่างแท้จริงเท่านั้น พ้นโทษจากโทษทางอาญาโดยเฉพาะโทษจำคุก

ประการที่สี่ ในการเรียนการสอนกฎหมายอาญา ต้องเน้นการสอนปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายอาญาอย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดการศึกษาที่เข้าใจอย่างถ่องแท้และไม่มาใช้กฎหมายอาญาก่อนอันตรายต่อประชาชนในเวลาปฏิบัติงานจริง

ประการที่ห้า การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ กล่าวคือกฎหมายหลายฉบับที่ประกาศใช้แล้วไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดความพร้อมในการเตรียมการเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งด้านบุคลากรงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีการบริหารจัดการรวมทั้งกฎหมายลำดับรองหรือนโยบายปฏิบัติที่ไม่มีการออกมาใช้บังคับในเวลาที่เหมาะสมและประการสำคัญขาดกระบวนการสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย ผู้ที่ต้องถูกกฎหมายใช้บังคับและประชาชนทั่วไป ขณะเดียวกันก็มีกฎหมายอีกหลายฉบับที่ไม่สามารถผลักดันขับเคลื่อนออกมาประกาศใช้เป็น

กฎหมายได้ เนื่องจากขาดการศึกษาถึงเหตุผล ความจำเป็น และผลกระทบในการออกกฎหมาย
อย่างเป็นวิชาการและขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ทำให้ประเทศไทยเสีย
โอกาสในการพัฒนาประเทศโดยใช้กลไกของกฎหมายในการขับเคลื่อนไปอย่างน่าเสียดาย
(วัลลภ นาคบัว, 2559)

การลดทอนความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วย

ปัญหาการกำหนดความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดที่ต้องการการ
ลดทอนความผิดอาญาลง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมติทางนิติบัญญัติในการกำหนดความผิดอาญากันมาก ใช้กฎหมาย
อาญาฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะการกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับยาเสพติดที่ค่อนข้างเพ้อ การใช้
โทษจำคุกมากเกินไปจนกว่าจำเป็นตามทฤษฎีกฎหมายอาญา ในการกำหนด “ความผิดอาญา” มี
ความสำคัญมาก เพราะมีผลกระทบต่อเนื้อตัวร่างกาย สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ การ
กำหนดความผิดอาญาจึงต้องใช้เฉพาะกับการกระทำที่เป็นอาชญากรรมเท่านั้น และ “เท่าที่
จำเป็น” กล่าวคือ ถ้ากำหนดความผิดอาญาเกินความจำเป็น ก็จะมีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล
หลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กระบวนการยุติธรรม สังคม ซึ่งจะ
ก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายมากนานับประการ ดังที่ปรากฏจากนโยบายการใช้กฎหมายอาญา
และกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปราบปรามผู้เสพ ผู้ครอบครองเพื่อเสพ ซื้อมาเพื่อเสพ ใน
ปัจจุบัน (ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ดลเจิม, 2562)

ลักษณะความผิดยาเสพติดในประเทศไทยนั้น “ผู้เสพยาเสพติด มีครอบครองไว้เพื่อ
เสพ ซื้อมาเพื่อเสพ” มีความผิดอาญามีโทษจำคุกและปรับ ในขณะที่ “การเสพยาเสพติด”
ในทางหลักการและทฤษฎีกฎหมายอาญา “ไม่เป็นอาชญากรรม” ในหลายๆ ประเทศได้
เปลี่ยนเป็นการใช้ “มาตรการทางปกครอง” แทนการนำกระบวนการยุติธรรมทางอาญามา
บังคับใช้กับ “คนเสพยาเสพติด มีไว้เพื่อเสพ ซื้อมาเพื่อเสพ” โดยการออกกฎหมายที่ยกระดับ
หน่วยงานทางปกครองและงานทางการแพทย์และสาธารณสุข หรือให้ภาคสังคมเข้ามาช่วยเข้า
มาดูแลร่วมกันแทน ในการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เสพยาเสพติดทำให้ “คนเสพยาเสพติด มี
ไว้เพื่อเสพ ซื้อมาเพื่อเสพ” ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาอีกต่อไป เช่น สหพันธ์
สาธารณรัฐเยอรมนี โปรตุเกส สหรัฐอเมริกา เป็นต้น (ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ดลเจิม, 2562)

ประเทศไทยเรายังต้องการ “กฎหมาย” และ “กระบวนการทำงานของหน่วยงาน
ภาครัฐ” ในการบริหารจัดการปัญหายาเสพติด ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การ

บำบัดรักษา (Therapy) การช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด (Drug help) การแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) อันเป็นทางเลือกที่สร้างสรรค์ในการจัดการกับปัญหาเสพติดในประเทศไทยเราให้ถูกต้องเป็นธรรมและให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นกว่านี้ (ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ดลเจิม, 2562) แทนการนำตัวผู้เสพไปลงโทษจำคุก

ทางเลือกที่สร้างสรรค์ในมิติทางนิติบัญญัติจึงต้องมี “หลักการลดทอนการใช้มาตรการทางอาญา” (Decriminalization) เป็นหลักการที่ใช้ลดการนำเอามาตรการทางอาญามาใช้ในเรื่องที่ไม่จำเป็นหรือการลดทอนความเป็นอาชญากรรมลงในการกระทำที่ถูกบัญญัติเป็นความผิดทางอาญาไว้ที่เกินสมควร (Over criminalization) โดยใช้มาตรการอื่นๆ แทน (ธานี วรภัทร์, 2557)

นอกจากนั้นยังมีประเด็น การกำหนดสารเสพติดที่ไปสัมพันธ์กับความผิดและโทษทางอาญา การกำหนดความร้ายแรงของสารเสพติดจะต้องพิจารณา “ความเป็นอันตรายจากสาร” หรือ “ความร้ายแรงของสารที่จะก่ออันตราย” ต่อบุคคลหรือสังคมที่เหมาะสม เช่น พืชกระท่อม กัญชา กัญชง เมทแอมเฟตามีน ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะเมทแอมเฟตามีน ควรอยู่ในกลุ่มวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทใช้หรือไม่ พืชกระท่อมไม่ควรเป็นความผิดอาญาแต่ถ้านำไปแปรรูปมีความผิด กัญชงก็ไม่ควรเป็นความผิดอาญา เรื่องเหล่านี้ความรู้ทาง (ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ดลเจิม, 2562)

กำหนดความผิดอาญาลักษณะความผิดยาเสพติดของประเทศเราออกแบบไว้ให้เป็นความผิดอาญาแบบเหวี่ยงแห มีนโยบายปราบปราม จับกุม ดำเนินคดี ใช้โทษจำคุก เป็นหลัก ไม่มีการ “จำแนกการกระทำใดเป็นความผิดอาญาหรือไม่” ซึ่งในทางวิชาการถือว่าผิดหลักของการกำหนดความผิดอาญาและการบังคับใช้กฎหมายอาญา เรื่องนี้จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศไทยในการตัดสินใจที่จะเดินทางไปสู่เปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สร้างสรรค์ในการลงโทษคดียาเสพติดกับประชาชนในประเทศของเราต่อไปอย่างไร (ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ดลเจิม, 2562)

ในกระแสโลกาภิวัตน์ ในยุคทุนนิยมสุดโต่ง (ทุนนิยมที่ผิดกฎหมาย) หลายๆ ครั้งก็มีข้อเท็จจริงที่สะท้อนให้เห็นว่าการใช้กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาพ่ายแพ้ต่อผลประโยชน์ของระบบทุนได้เช่นกัน การสร้างความเข้มแข็งให้กับบุคลากรของกระบวนการยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมายอาญาจึงเป็นสิ่งสำคัญด้วยเช่นกันเพื่อการคุ้มครองสังคมได้อย่างแท้จริง นโยบายทางนิติบัญญัติจึงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการจัดการกับปัญหาเหล่านี้

เมื่อพิจารณาเฉพาะในเรื่องการถอนความเป็นอาชญากรรมของผู้ใช้สารเสพติด การปฏิรูปกฎหมายอย่างแรกที่ได้ทำกันไปแล้วในยุโรปและในลาตินอเมริกาก็คือ การประกาศความผิดของผู้ใช้สารเสพติด ให้พ้นจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีด้วยข้อหาการใช้สารเสพติดและข้อหาเตรียมการเพื่อใช้สารเสพติด เช่น การไปซื้อหรือหาสารเสพติดมา การมีอยู่ในครอบครองเฉยๆ หรือการปลูกเพื่อใช้ส่วนตัว การถอนความเป็นอาชญากรรมดังกล่าว ไม่ได้ทำให้มีการใช้สารเสพติดเพิ่มขึ้น และช่วยลดความกดดันที่มีต่อหน่วยงานรักษากฎหมาย ตลอดจนระบบยุติธรรมและระบบราชทัณฑ์ลงได้มาก นอกจากนี้ ยังช่วยขจัดอุปสรรคของผู้ใช้สารเสพติดที่มีรูปแบบการใช้ที่เป็นปัญหา ทำให้พวกเขาสามารถเข้าถึงบริการด้านการบำบัดและการลดอันตรายได้ (เจสสมา มาร์ติน, 2553)

สรุป

สถานการณ์ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะการใช้กฎหมายอาญาเกินขอบเขตของกฎหมายอาญาส่งผลกระทบต่อบุคคลและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การที่มีจำนวนผู้กระทำความผิดอาญามากย่อมส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจัดจ้าง บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ ทำให้กระบวนการยุติธรรมต้องขยายขนาดออกไปมากเกินกว่าที่ควรจะเป็น และโดยเฉพาะการรองรับของเรือนจำและทัณฑสถานที่ไม่เพียงพอจนถึงขั้นผู้ต้องขังล้นคุก การกำหนดความผิดอาญาที่ส่งผลมากที่สุดในประเทศไทยคือ ความผิดฐานผู้เสพ ครอบครองเพื่อเสพ และซื้อขายเพื่อเสพ กลุ่มคนเหล่านี้ต้องถูกจับดำเนินคดีอาญาและรับโทษจำคุกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วด้วย การลดทอนความผิดอาญาจึงต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวนี้ โดยปรับลดทอนความผิดอาญาให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วยที่ต้องบำบัดรักษาเป็นเงื่อนไขของกฎหมายปกครองและทางการแพทย์และสาธารณสุข นอกจากนั้นต้องจัดให้มีกระบวนการในการทบทวนและตรวจสอบเพื่อพิจารณายกเลิกความผิดทางอาญาที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมควรให้ลดน้อยลง

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา ศุภวรรณกุล. (2556). ทิศอาร์ไอซ่าแหละกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ระบุยังบิดเบี้ยว-เจ้าหน้าที่รัฐไม่เข้าใจ ชี้ไทยยอมตามแรงบีบต่างประเทศ. เข้าถึงได้จาก ศูนย์ข่าว

TCIJ: <http://www.tcijthai.com/news/2013/01/scoop/1768>

- คณิต ณ นคร. (2560). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย. (2557). ข้อเสนอแนวทางการพัฒนานโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรือนจำ. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 6(1), 19-44.
- เจสสมา มาร์ติน. (2553). แนวโน้มการปฏิรูปกฎหมายในยุโรปและลาตินอเมริกา. ใน Transnational Institute. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.).
- ธานี วรภัทร์. (2557). มาตรการบังคับทางอาญา. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ดลเจิม. (2562). กระบวนการยุติธรรมกับระบบทุนนิยม. ใน กองพัฒนานวัตกรรมยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.
- วัลลภ นาคบัว. (2559). แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมไทย. วารสารกระบวนการยุติธรรม, 9(1), 125-138.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวณิช และคณะ. (2557). นิติเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยกฎหมายเช็ค. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI).
- สมยศ กิตติมั่นคง. (2559). กัญชา คือยารักษามะเร็ง. เข้าถึงได้จาก <https://www.nacdl.org/getattachment/b88e9bed-f28b-441b-99a6-cfcb4745fa4b/overcriminalization-task-force-democrats-report.pdf>
- Andrew Ashworth. (2009). Conceptions of Overcriminalization. OHIO STATE JOURNAL OF CRIMINAL LAW, 5, 407.
- Hans-Heinrich Jescheck. (1988). Lehrbuch des Strafrechts: Allgemeiner Teil. Germany: Berliner Buchdruckerei Union GmbH.
- Scott C. Robert. (2014). Democratic Views on Criminal Justice Reforms Raised Before the Over-Criminalization Task Force & Subcommittee on Crime. Retrieved from Homeland Security and Investigations: <https://www.nacdl.org/getattachment/b88e9bed-f28b-441b-99a6-cfcb4745fa4b/overcriminalization-task-force-democrats-report.pdf>
- Smith F. Stephen. (2012). Overcoming Over-Criminalization. Journal of Criminal Law and Criminology, 3(102), 536-591.

ISSUES OF CREDIBILITY IN DIGITAL EVIDENCE*

ปัญหาความน่าเชื่อถือในพยานหลักฐานดิจิทัล

Visitsak Nueangnong

วิศิษฐ์ศักดิ์ เนื่องนอง

Puvadol Damsanit

ภูวดล คำสนิท

Rambhai Barni Rajabhat University, Thailand

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

E-mail: not_tyman@hotmail.com

Abstract

Currently, Thailand and other countries worldwide have developed into the digital age, not just for communication. Even the transactions, lifestyle, and work of most people now need electronic devices involved. When making transactions and doing things, it's easier and more convenient, and access to information Collecting and forwarding is much easier and faster. Therefore, it is another channel for criminals to use those channels to commit crimes.

Digital evidence is unique in that it can be easily altered. And that editing can cause damage to various data. Therefore, dealing with digital evidence requires a standardized, universally accepted and reliable process. Digital evidence is unique in that it can be easily altered. And that editing can cause damage to various data. Therefore, dealing with digital evidence requires a standardized, universally accepted and reliable process. In particular, there are technical guidelines for dealing with digital evidence so that digital evidence remains credible and listenable in judicial and judicial processes.

While digital evidence plays a massive role in judicial processes worldwide, it is challenging to build digital evidence's credibility, confidence,

* Received 24 October 2019; Revised 28 November 2019; Accepted 24 December 2019

and security. When it has to be used in a trial or used in the judicial process of the courts, due to technical issues, expert personnel, and methods for dealing with digital evidence. These are essential problems in building trust in digital evidence because technology evolves day by day or second. It inevitably leads to sometimes making the old or previously practised methods unsuitable for what is new. It is challenging to cope with what is known as unpredictability or the inability to plan.

Learning of digital evidence and the processes involved in digital forensics to gain a deeper understanding, including empowering various aspects of the process of dealing with digital forensics. Therefore, it is essential to develop and create a digital evidence-related method to determine the direction and function that ensures credibility and usability in the judicial process.

Keywords: Technology, Digital Evidence, Trial, Judicial Process

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกได้พัฒนาเข้าไปสู่ยุคดิจิทัล ไม่ใช่เพียงการติดต่อสื่อสารแต่การทำธุรกรรมต่างๆ การดำเนินชีวิตและการทำงานของคนส่วนใหญ่ต้องมีเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อการทำธุรกรรมง่ายและสะดวกขึ้น การเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ในการเก็บและส่งต่อง่ายและรวดเร็วขึ้น จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้มีจรรยาบรรณใช้ในการกระทำผิด

พยานหลักฐานดิจิทัลมีลักษณะเฉพาะคือสามารถถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ง่าย การแก้ไขอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลต่าง ๆ การดำเนินการกับพยานหลักฐานดิจิทัลจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการที่ได้มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวปฏิบัติทางด้านเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้พยานหลักฐานดิจิทัลคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและสามารถรับฟังได้ในกระบวนการพิจารณาคดี

ปัจจุบันพยานหลักฐานดิจิทัลเข้ามามีบทบาทอย่างมากในกระบวนการยุติธรรมต่างๆ ทั่วโลก แต่ก็ถือเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะสร้างความน่าเชื่อถือ มั่นใจ และปลอดภัยแก่

พยานหลักฐานดิจิทัลเหล่านั้นเมื่อจะต้องมีการนำมาใช้ในการพิจารณาคดี หรือใช้ในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากปัญหาทางเทคโนโลยี บุคคลกรที่เชี่ยวชาญ และกระบวนการในการปฏิบัติต่อพยานหลักฐานดิจิทัล สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญและเป็นปัญหาหลักต่อการสร้างความเชื่อถือในพยานหลักฐานดิจิทัล เพราะเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้วิธีการเดิมๆ หรือที่เคยปฏิบัติมาไม่เหมาะสมกับสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่อยู่เสมอ ยากต่อการที่จะรับมือสิ่งเหล่านี้ ซึ่งเรียกได้เลยว่าเป็นสิ่งที่ไม่อาจคาดเดาได้หรือไม่สามารถที่จะวางแผนรับมือล่วงหน้าได้นั่นเอง

การเรียนรู้ถึงพยานหลักฐานดิจิทัลและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานดิจิทัลให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ รวมถึงการเสริมศักยภาพด้านต่าง ๆ ของกระบวนการปฏิบัติต่อพยานหลักฐานดิจิทัล จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและการสร้างกระบวนการที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานดิจิทัลซึ่งจะสามารถกำหนดทิศทางและการทำงานที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและสามารถนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: พยานเทคโนโลยี, หลักฐานดิจิทัล, การพิจารณาคดี, กระบวนการยุติธรรม

Introduction

It is not only Thailand but all countries around the world that are interested in digital evidence. We cannot deny that our world has wholly entered the digital world and continues to evolve infinitely. Digital evidence, also known as electronic evidence, offers information/data of value to a forensics investigation team. Every piece of data/information present on the digital device is a source of digital evidence. This includes email, text messages, photos, graphic images, documents, files, video clips, audio clips, databases, Internet browsing history, etc.

Digital devices are everywhere in today's world, helping people communicate locally and globally with ease. Most people immediately think of computers, cell phones, and the Internet as the only sources for digital evidence, but any piece of technology that processes information can be used criminally. For example, hand-held games can carry encoded messages

between criminals, and even newer household appliances, such as a refrigerator with a built-in TV, could be used to store, view, and share illegal images. The critical thing to know is that responders

Digital evidence is defined as information and data of value to an investigation that is stored on, received, or transmitted by an electronic device (National Forensic Science Technology Center, 2008). This evidence can be acquired when electronic devices are seized and secured for examination. Digital evidence: Is latent (hidden), like fingerprints or DNA evidence, Crosses jurisdictional borders quickly and easily, Can be altered, damaged, or destroyed with little effort, and Can be time-sensitive.

With the dependence on electronic media and IoT devices, the risks and vulnerabilities associated with digital devices are also high. E.g., cybercriminals can launch a malware campaign by infecting a computer with a virus to further their malicious intent. Here, digital forensics experts' role in identifying and preserving evidence gathered from the digital device during a criminal investigation is paramount.

There are many sources of digital evidence, but for this publication, the topic is divided into three major forensic categories of devices where evidence can be found: Internet-based, stand-alone computers or devices, and mobile devices. These areas tend to have different evidence-gathering processes, tools, and concerns, and different types of crimes tend to lend themselves to one device or the other. The issue of credibility in digital evidence is the most critical issue for the justice system in the digital age. It thus creates various thought processes and proofs to build the credibility of such digital evidence.

What is Digital Evidence?

Digital evidence is best described as the data generated or found on any electronic device such as mobile phones, computers, smart TVs, etc. Every

electronic device combined with IoT technology is a potential source of digital evidence and is crucial to forensic investigations. Forensics experts gather, identify and preserve the evidence from these sources to track the perpetrators of the crime and present them in a court of law. Additionally, pieces of digital evidence help corroborate a timeline of events. A digital forensic examiner must consider a variety of types of evidence (National Forensic Science Technology Center, 2008) as follow.

1. Analogical Evidence can prove helpful in scenarios with limited information or credible evidence to present during the investigation. By drawing comparisons between two similar cases, analogical evidence can lend credibility during a formal argument; however, it cannot be shown in court as proof.

2. Anecdotal Evidence loosely translates to accounts or stories by people to a specific incident or event. However, such testimonies do not hold valid in a court but can be used as supporting theory to grasp better or analyze a situation.

3. Circumstantial Evidence is evidence not drawn from direct observation of a fact in issue. It depends on inferences from a series of attributes to conclude a connection with the crime. This evidence is indirect. For example, when investigators retrieve an audio clip about someone expressing their wish to commit a crime before a crime occurs, some inferences can be drawn from someone's search history on the web related to the crime. But this is not a direct observation of the crime as it is being committed.

4. Character Evidence is considered a testimony that validates a person's actions on a specific depending on that person's character. Character evidence is handy to prove intent, motive, or opportunity.

5. Digital Evidence has multiple sources, including email, text messages, hard drives, social media accounts, audio and video files, smart TVs, etc.

Therefore, digital data sourced from electronic media and Internet devices is an essential link in solving crimes.

Types of Digital Evidence or Proof

In a court of law, evidence is of supreme importance; it is crucial to establish facts. Data or relevant information from electronic devices is pulled from two types of sources. Volatile or non-persistent: Hard disks and removable devices are a few examples of explosive data devices, which means that data is not accessible when unplugged from the computer. Further, data can be deliberately erased or wiped from these devices to destroy evidence. Of course, Volatile also refers to memory that relies on power to store its contents, such as RAM chips. When the power is switched off, the memory contents are lost. Non-volatile, which is persistent: Persistent data is stored permanently in memory, and a loss in power doesn't erase its content. For example, data stored in flash memory, ROM (Read-only memory), CD/ DVD, or tape. (CISOMAG, n.d.)

Forensics investigation is incomplete without digital evidence. Digital data or information stored in electronic devices are associated with e-crime – another word for cybercrime. In the digitalization era, every Internet-enabled electronic device like a smartwatch, smart TV, video game console etc. It can be a crucial component in gathering information to crack a case. Additionally, the five rules of collecting digital evidence that every forensic expert should keep in mind are that digital evidence should be: admissible, authentic, complete, reliable, and believable. Hence, skilled individuals trained in this field need to handle digital evidence.

Challenges of Digital Evidence

Acquiring digital evidence is not free of challenges. Only experts with the appropriate skill set and training are qualified to collect digital evidence. It

is different from gathering physical evidence, and therefore, handling the digital acquisition of data is not free of risks. Data stored in electronic media is volatile and is subject to changes or modifications. For example, a software update can change the data in the phone, or suspects can delete their data from the cloud or use the wipe-clean feature on their phones to remove any evidence. (CISOMAG, n.d.)

Consequently, this can prove tricky for investigators in carrying out the investigation. Besides, examining the massive volumes of data extracted from electronic media or devices is also a tedious task and requires the expertise of a skilled expert. A forensic expert must be updated on the latest technological changes to analyze and document the evidence. With the changes in big data and the latest technology updates, forensic experts need to be skilled in extracting data from multiple sources without modifying them and preserving the basis of evidence for authenticity and integrity.

Objectives of computer forensics

The essential objective of using Computer forensics that helps to recover, analyze, and preserve computer and related materials in such a manner. It enables the investigation agency to present them as evidence in a court of law. It helps to postulate the motive behind the crime and the identity of the main culprit. Designing procedures at a suspected crime scene enables you to ensure that the digital evidence obtained is not corrupted. Data acquisition and duplication: Recovering deleted files and deleted partitions from digital media to extract the evidence and validate them. It helps you identify the evidence quickly and allows you to estimate the potential impact of the malicious activity on the victim. It produces a computer forensic report which offers complete information on the investigation process. Preserve the evidence by following the chain of custody.

Digital forensics entails the following steps: Identification Preservation Analysis Documentation and Presentation, as follows: Identification, Preservation, Analysis, Documentation, and Presentation.

Identification is the first step in the forensic process. The identification process mainly includes what evidence is present, where it is stored, and how it is stored (in which format). Electronic storage media can be personal computers, Mobile phones, PDAs, etc.

Preservation, in this phase, data is isolated, secured, and preserved. It includes preventing people from using digital devices so that digital evidence is not tampered with.

Analysis, in this step, investigation agents reconstruct fragments of data and draw conclusions based on evidence found. However, it might take numerous iterations of examination to support a specific crime theory.

Documentation, in this process, a record of all the visible data must be created. It helps in recreating the crime scene and reviewing it. It involves proper documentation of the crime scene along with photographing, sketching, and crime-scene mapping.

Presentation, in this last step, the process of summarization and explanation of conclusions is done. However, it should be written in a layperson's terms using abstracted terminologies, and all abstracted terminologies should reference specific details.

Types of Digital Forensics

There are many types of digital forensics are:

1. Disk Forensics: It deals with extracting data from storage media by searching active, modified, or deleted files.

2. Network Forensics: It is a sub-branch of digital forensics. It is related to monitoring and analysis of computer network traffic to collect important information and legal evidence.

3. Wireless Forensics: It is a division of network forensics. The main aim of wireless forensics is to offer the tools needed to collect and analyze the data from wireless network traffic.

4. Database Forensics: It is a branch of digital forensics relating to the study and examination of databases and their related metadata.

5. Malware Forensics: This branch identifies malicious code to study their payload, viruses, worms, etc.

6. Email Forensics: Deals with recovery and analysis of emails, including deleted emails, calendars, and contacts.

7. Memory Forensics: It deals with collecting data from system memory (system registers, cache, RAM) in raw form and then carving the data from the Raw dump.

8. Mobile Phone Forensics: It mainly deals with the examination and analysis of mobile devices. It helps to retrieve phone and SIM contacts, call logs, incoming, and outgoing SMS/MMS, Audio, videos, etc.

Challenges faced by Digital Forensics

The major challenges faced by the Digital Forensic: (1) The increase of PC's and extensive use of internet access, (2) Easy availability of hacking tools, (3) Lack of physical evidence makes prosecution difficult, (4) A large amount of storage space into Terabytes that makes this investigation job difficult, (5) Any technological changes require an upgrade or changes to solutions.

In recent times, commercial organizations have used digital forensics in the following a type of cases: Intellectual Property theft, Industrial espionage, Employment disputes, Fraud investigations, Inappropriate use of the Internet

and email in the workplace, Forgeries related matters, Bankruptcy investigations, Issues concern with the regulatory compliance.

Advantages of Digital forensics, which have many advantages this Digital forensics. It ensures the integrity of the computer system. It produces evidence in the court, which can lead to the punishment of the culprit. It helps the companies to capture important information if their computer systems or networks are compromised. It efficiently tracks down cybercriminals from anywhere in the world. It helps to protect the organization's money and valuable time. It allows to extract, process, and interpretation the factual evidence, so it proves the cybercriminal action's in the court.

Disadvantages of Digital Forensics that is Digital evidence accepted into court. However, it is must be proved that there is no tampering; producing electronic records and storing them is a highly costly affair. Legal practitioners must have extensive computer knowledge, and it needs to produce authentic and convincing evidence. If the tool used for digital forensic is not according to specified standards, then in the court of law, the evidence can be disapproved by justice. Lack of technical knowledge by the investigating officer might not offer the desired result.

The Issues Associated with the Acceptance of Digital Evidence as Scientific Evidence

Several aspects are considered which could conflict with the formal recognition of digital forensics as a sound and scientific discipline. Notably, these issues constitute the most probable reasons for the lack of appropriate standard testing and verification of forensic methods. Eventually, the shortage of empirical validation will adversely affect the acceptance of digital evidence as legally sound and reliable scientific evidence.

1 Standard Data Sets

Scientific research can be performed with or without a standard and with the same data sets. The choice of data sets highly depends upon the nature of the work. Some studies, such as intrusion detection, require access to Malware samples. Likewise, in a facial recognition system, the demand for images of human faces are needed, but for encryption schemes, certain data sets may not be required. Moreover, the same input sources are essential for comparing two different techniques used for a similar purpose, i.e., intrusion detection. Comparable data sets are also necessary to test the proposed improvements in an existing approach. Therefore, researchers must use identical data sets to evaluate and try new techniques or re-implement other methods to assess and check their own (proprietary) data sets. The latter process requires full access to the specifications or requirements for the new technique or proposed recent changes plus the implementation plan or strategy of the person's work. Thus, evaluating the results on identical data sets is the preferred choice, saving considerable time and effort.

2 Establishing Error Rate

In a recent study of 100 random digital forensics lawsuits, 10 of these cases claimed errors in data collection and analysis with only two of these cases reversed. (Cole K. A. et al., 2015) Incorrect output and a wrong timestamp were blamed on the forensic software being at fault. Furthermore, the contamination of evidence during examination was cited. Another 13 cases appealed for miscalculation in sentences and sentence enhancement, and from among these claims, six were proven to be valid in court. In this regard, the State of Florida v. Casey Anthony (2011), the murder trial of a 2-year-old girl, is an example where false forensic evidence was offered. The forensic software used to search for the term "Chloroform" reported that the word was cited 84 times by the primary suspect while it was only once (Eckelberry A. et

al., 2007) mentioned, with the erroneous data, proving to be a severe setback for the prosecution.

3 Standardization Issues

Digital forensics deals with a vast assortment of electronic devices and information formats which are further proprieties of a diverse group of software developers and device manufacturers. Indeed, creating standards, for such a large and varied group of stakeholders, is a challenging task. Also, complicating matters further, the participants are reluctant to agree to certain standards and rules and often resulting in potential conflicts of interest with one another (Bennett D., 2012). The academic community and practitioners have always complained about the shortage of SOPs in digital forensics and have strongly voiced the requirement of having systematic and sound methods for forensic investigations. Still, very few partially productive standards and procedures are available within the domain.

4 Anti-Forensic Techniques & Tools

In general, any attempt or methodology used to modify, upset, refute or restrict a valid scientific forensic investigation is considered as being anti-forensics (AF). AF still does not have any agreed-upon definition (Harris R., 2006), despite several efforts to provide a standard description as presented in. Concealment and evasive behaviors are universal in all criminal disciplines. Sometimes criminals will intentionally perform these behaviors to mislead an analysis or examination, and often merely exist due to common factors. The inability to identify these evasive behaviors during an inquiry will severely compromise the integrity of the extracted evidence. Moreover, AF procedures directly affect the reliability of digital evidence if the trustworthiness of the evidence is successfully challenged in court and creates significant doubt; the evidence would be deemed useless.

Reliability crisis in digital forensics?

In the legal domain, several issues with unreliable forensic evidence are reported and discussed at length. Several reports have concluded that false confessions and inconsistent forensic science evidence are factors in wrongful convictions. Moreover, academics argue about systematic overestimation of the weight of expert evidence (Edmond G., 2016). In most jurisdictions, judges continue to be provided with no accurate guidance on determining evidential reliability, leading to unequal treatment of suspects and defendants. Arguably, the outlined “classical” problems with all forensic sciences in adjudication are deepened in digital forensics given some specifics in digital forensics practice, not typical for other forensic disciplines.

(Doyle S., 2019) conducted extensive research on the quality management of forensic science and its relation to fairness and concluded that the major challenges faced currently in all forensic fields are: the premature use of novel science and technology which lies outside a quality standards framework, lack of standardization and harmonization, lack of resources, and accountability.

Interpol further emphasized these issues as severe challenges in the digital evidence domain and the UK National Digital forensics Strategy. Digital forensics practitioners and academics expressed concerns about the lack of scientific validation in digital forensics. At the same time, the reproducibility crisis in the field was commented on by standardization and governmental bodies worldwide. Several legal scholars called for digital forensics expert accreditation and discussed the absence of clear legal rules for evidence reliability assessment to the disadvantage of suspects and defendants. The rapid scientific advances in computer-assisted forensic science render a lot of existing validation schemas outdated, side-track reproducibility, disturb accuracy testing in digital forensics and the subsequent court evaluation. The lack of

resources to deal with these continues to grow data volumes, complexity, digital evidence dynamics, and data is often used to argue for not implementing quality standards (Horsman G., 2019)

Conclusion

Various agencies have continually studied and developed digital evidence, resulting in learning and understanding the processes of digital evidence. It was developing judicial forms and methods to make digital evidence credible in international standards, also known as reasonable, to gain acceptance in the judicial process. It's not an easy matter, as technology and crime go hand in hand, with patterns evolving and changing over time. It's not just a matter of process and technology, but various parties, whether a skilled operator or a researcher, play an essential role in developing these systems. This is a complex problem to solve and extremely difficult to deal with.

Due to the relentless development of technology, obsolescence happens not only every day but every second that goes forward. In addition, the opinions of various personnel inevitably conflict in different thought processes and development systems. But these can be seen as a challenge for the justice system and academics to find ways and means to make digital evidence the prime evidence in the judicial process.

Therefore, it is interesting to find a way to manage and standardize what is known as a truly international standard for digital evidence. Will it be able to truly achieve the spirit of establishing an international standard of digital evidence? Will it create undisputed credibility and confidence in digital evidence in the judicial process? If it can be done, that will surely answer the plaintiff for the digital world that needs trust and security in various transactions and lifestyles in this era and the future.

Reference

- Bennett D. (2012). The challenges facing computer forensics investigators in obtaining information from mobile devices for use in criminal investigations. *Information Security Journal: A Global Perspective*, 21(3), 159-168.
- CISOMAG. (n.d.). What Is Digital Evidence and Why Is It Important. Retrieved from <https://www.firstlegal.com/what-is-digital-forensics-and-why-is-it-important/>
- Cole K. A. et al. (2015). A review of recent case law related to digital forensics: the current issues. *Proceedings of the Conference on Digital Forensics Security and Law*, 95-103.
- Doyle S. (2019). *Quality Management in Forensic Science*. California: Academic Press.
- Eckelberry A. et al. (2007). Technical review of the trial testimony State of Connecticut vs. Julie Amero. Retrieved from <http://dfir.com.br/wp-content/uploads/2014/02/julieamerosummary.pdf>
- Edmond G. (2016). Legal versus non-legal approaches to forensic science evidence. *International Journal of Evidence and Proof*, 20(1), 3-28.
- Harris R. (2006). Arriving at an anti-forensics consensus: examining how to define and control the anti-forensics problem. *Digital Investigation*, 3, 44-49.
- Horsman G. (2019). Formalising investigative decision making in digital forensics: Proposing the Digital Evidence Reporting and Decision Support (DERDS) framework. *Digital Investigation*, 28, 146–151.
- National Forensic Science Technology Center. (2008). A Simplified Guide To Digital Evidence. Retrieved from <http://www.forensicsciencesimplified.org/digital/DigitalEvidence.pdf>

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิตเป็นวารสารวิชาการของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางด้านกฎหมายและสังคมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา เพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยและงานวิชาการในมหาวิทยาลัยรังสิต และจากสถาบันและภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขานิติศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน บทความที่เสนอจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อพิมพ์ลงในวารสารอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะระบบการอ้างอิงและรูปแบบการนำเสนอ

ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้อง กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับกฎหมาย สังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ทั่วไป

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 9 - 15 หน้ากระดาษ A4 หรือ B5 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่างพิมพ์เป็นตัวหนาเช่น **ตาราง 1** หรือ **Table 1** และ **รูป 1** หรือ **Figure 1** รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีกครั้ง ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน และ Email.

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ประมาณ 300-350 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น(ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิด และระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการ ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การ วิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความ เชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบาย รูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่ สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ใน เชิงอรรถเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้อง ของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้อง ของ

การอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาค้นคว้าอุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รู้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ธานี วรภัทร์, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (ธานี วรภัทร์ และ อิงครัต ดลเจิม, 2561)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ธานี วรรณทร์ และคณะ, 2563)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Kiarash, A., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//(ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2558). หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

(3) บทความในหนังสือ**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง// (เลขหน้า
อ้างอิง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุริยา คงคำไหว. (2560). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร
ว่องวีระ. ทฤษฎี และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า112). กรุงเทพมหานคร:
อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลข
หน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2563). มาตรการทางกฎหมายในการลดอันตรายจากการใช้กัญชาทาง
การแพทย์. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 5(2), 35-49.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่อ้างอิง, หน้า เลขหน้าที่
อ้างอิง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาจพันธ์. (2560). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมือง
ฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T. (2010). Sciencefiction. In The encyclopaedia America, (Vol. 24,
pp.390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2560). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์/ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2552). กฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก. ใน ดุษฎี นิพนธ์นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ธานี วรภัทร์. (2564). ห้องบริโกคยาเสพติด. ใน รายงานการวิจัย. กองพัฒนานวัตกรรมการ ยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

คณิต ณ นคร. (31 ต.ค. 2560). กระบวนการยุติธรรมกับระบบทุนนิยม. (ธานี วรภัทร์, ผู้ สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริงจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsomoc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง (ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/ (วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1 (6 เมษายน 2560).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.

ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ดลเจิม. (2562). กระบวนการยุติธรรมกับระบบทุนนิยม. ใน รายงานการวิจัย. สำนักพระตำริในพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา.

พระสุตกรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13.

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 21 ก หน้า 1 (18 กุมภาพันธ์ 2560).

วิชา มหาคุณ. (2549). การใช้เหตุผลทางกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

Elizabet, B. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Sandel, Michael J. (2010). *Justice*. U.S.A.:Penguin Books.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ได้ที่ www.rsu.ac.th/law เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : RJLS@rsu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสาร ลังค์ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

.....(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้าง
นโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

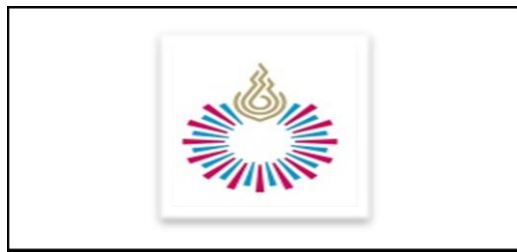
3..... (16 pt).....

ระเบียบวิธีวิจัย (18 pt)

(16 pt)..... ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่ง
กลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt)ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะหนึ่ง
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

____(16 pt)_____

[illegible]

เนื้อหา (18 pt)

.....(16 pt).....

[This section contains horizontal dashed lines for writing.]

(16 pt).

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).